

**UNIVERZITA PALACKÉHO OLOMOUC**

**PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

**ÚPSS**

**Diplomová práce**

**HISTORICKÝ VÝVOJ ZÁKLADNÍ ŠKOLY V TÝNCI NAD  
LABEM V KONTEXTU OBECNÝCH DĚJIN A DĚJIN  
PEDAGOGIKY**

**HISTORICAL DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOL IN  
TÝNEC NAD LABEM IN THE CONTEXT OF GENERAL HISTORY  
AND HISTORY OF EDUCATION**

**Bc. Jindra Duchanová, Dis.**

**OLOMOUC 2018**

**Vedoucí práce: PhDr. Plischke Jitka, Ph.D.**

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Historický vývoj základní školy v týnci nad labem v kontextu obecných dějin a dějin pedagogiky** vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Olomouc, 20. května 2018

Jindra Duchanová

## **Poděkování**

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Jitce Plischke, Ph.D. za odborné vedení a cenné připomínky při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Horymíru Žmolilovi a pracovníkům Státního okresního archivu v Kolíně za pomoc při zpracování diplomové práce.

<b>Jméno a příjmení:</b>	Jindra Duchanová
<b>Katedra:</b>	Ústav pedagogiky a sociálních studií
<b>Vedoucí práce:</b>	PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.
<b>Rok obhajoby:</b>	2018

<b>Název práce:</b>	Historický vývoj základní školy v Týnci nad Labem v kontextu obecných dějin a dějin pedagogiky
<b>Název v angličtině:</b>	Historical development of elementary school in Týnec nad Labem in the context of general history and history of education
<b>Anotace práce:</b>	Cílem diplomové práce je komplexní zmapování historie školy v Týnci nad Labem na pozadí dějin naší země. Dále pak historie zájmové činnosti dětí v Týnci nad Labem od dob historických do současnosti. Diplomová práce vychází z mé bakalářské práce s názvem „Vývoj základní školy v Týnci nad Labem od jejího založení do současnosti“, kterou doplňuje. Z metod práce jsem použila výzkum historického procesu, studium dokumentů (primárních i sekundárních) a dále metodu orálních výpovědí dosud žijících svědků. Vypracovaný materiál je významný spíše na regionální úrovni, vzhledem ke konkrétnímu místu, které popisuje. Sloužit by mohl i žákům zdejší školy pro získání povědomí o historii školy a představě o tom, jak to dříve ve škole vypadalo.
<b>Klíčová slova:</b>	Vývoj školy, pedagogové a děti, volný čas.
<b>Anotace v angličtině:</b>	The aim of the diploma thesis is a comprehensive mapping of the history of the school in Týnec nad Labem on the background of the history of our country. Furthermore, the history of the interest of children in Týnec nad Labem from historical to present times. This diploma thesis is based on my bachelor thesis entitled "Development of Primary School in Týnec nad Labem from its

	foundation to the present", which it supplements. From the methods of work I used the research of the historical process, the study of documents (primary and secondary) and the method of oral testimony of witnesses still living. The material produced is significant at the regional level, given the specific place it describes. He could also serve the pupils of the local school to get a sense of school history and an idea of how it looked like before in school.
<b>Klíčová slova v angličtině:</b>	School development, teachers and children, leisure time
<b>Rozsah práce:</b>	70 stran
<b>Jazyk práce:</b>	český

## Obsah

Úvod .....	10
1 Škola v proměnách doby .....	11
1.1 Historie do roku 1905 .....	11
1.1.1 Raná historie Týnce nad Labem .....	11
1.1.2 Školství ve středověku.....	12
1.1.3 Doba husitská, renesance a humanismus.....	12
1.1.4 Proměny školy za vlády Marie Terezie .....	14
1.1.5 Škola v 19. století .....	16
1.2 Škola po roce 1905 .....	16
1.2.1 První světová válka.....	17
1.2.2 Vznik československé republiky 1918 .....	18
1.2.3 Škola v meziválečném období.....	18
1.2.4 Druhá světová válka .....	20
1.3 Historie školy po 2. světové válce .....	21
1.3.1 Školní rok 1957/58 .....	22
1.3.2 Školní rok 1958/59 .....	23
1.3.3 Školní rok 1959/60 .....	24
1.3.4 Školní rok 1960/61 .....	26
1.3.5 Školní rok 1961/62 .....	26
1.3.6 Školní rok 1962/63 .....	27
1.3.7 Školní rok 1963/64 .....	28
1.3.8 Školní rok 1964/65 .....	29
1.3.9 Školní rok 1965/66 .....	29
1.3.10 Školní rok 1966/67 .....	32

1.3.11	Školní rok 1967/68 .....	33
1.3.12	Politika roku 1968 .....	34
1.3.13	Školní rok 1968/69 .....	35
1.3.14	Školní léta 1969 - 1976.....	36
1.3.15	Školní rok 1976/77 .....	37
1.3.16	Školní rok 1977/78 .....	38
1.3.17	Školní rok 1978/79 .....	38
1.3.18	Školní rok 1979/80 .....	39
1.3.19	Škola – 80.léta .....	39
1.4	Škola po roce 1989 .....	41
1.4.1	Stavební práce ve škole po roce 1989 .....	41
1.4.2	Změny ve škole po roce 1989.....	42
1.4.3	Sport a kultura ve škole .....	43
1.4.4	Projektové vyučování .....	44
1.4.5	Školní rok 2017/2018 .....	45
2	Školy v okolí Týnce nad Labem.....	46
2.1	Záboří nad Labem.....	46
2.2	Bělušice.....	46
2.3	Kojice.....	47
2.4	Konárovice.....	47
2.5	Veletov.....	47
2.6	Krakovany.....	47
3	Osobnosti školy .....	49
3.1	Učitelé.....	49
3.1.1	Vojtěch Buzek .....	49
3.1.2	Otto Willinger.....	49

3.2	Významní žáci školy.....	50
3.2.1	František Hampl .....	50
3.2.2	Rudolf Guštar .....	51
3.2.3	Marie Menclová.....	51
3.2.4	Josef Vlastník .....	51
3.2.5	Atonie Josefina Janovská .....	52
3.2.6	Ing Horymír Žmolil .....	53
4	Děti a volný čas .....	54
4.1	Tělovýchova a sport.....	54
4.1.1	Sokol.....	54
4.1.2	Orel.....	57
4.1.3	Dělnická tělovýchovná jednota .....	57
4.1.4	Svazarm .....	58
4.2	Kultura a divadlo .....	58
4.2.1	Divadlo a kino .....	58
4.2.2	Spolek „Smetana“ .....	59
4.2.3	Klub československých filatelistů .....	60
4.3	Další spolky a organizace v Týnci nad Labem .....	60
4.3.1	Svaz socialistické mládeže – základní organizace .....	60
4.3.2	African Club Socialistického svazu mládeže .....	61
4.3.3	Rybářský svaz.....	62
4.4	Dětské organizace .....	62
4.4.1	Junák.....	62
4.4.2	Pionýrská skupina.....	63
	Závěr.....	66
	Použité zkratky .....	68





## Úvod

Bydlím v malém městečku Týnec nad Labem. Do Týnce jsem se přestěhovala z okresního města Nymburk, kde jsem žila od narození do dvaceti let. Základní školu a gymnázium jsem absolvovala v Nymburce. Základní školu v Týnci nad Labem jsem já osobně nenavštěvovala, ale školu navštěvoval můj otec, prarodiče a obě moje děti. Já jsem dříve se školou spolupracovala pouze v pozici rodiče – třídní schůzky, akce školy, školní výlety. Od té doby již školu navštěvuji pravidelně a vzhledem k tomu, že v Týnci bydlím přes dvacet let, znám i dost zdejších pracovníků školy. Historii školy v Týnci nad Labem jsem vůbec neznala. Při svém bakalářském studiu na pedagogické fakultě Karlovy univerzity jsem vypracovala bakalářskou práci na téma „Vývoj základní školy v Týnci nad Labem od jejího založení do současnosti.“ Zjistila jsem mnoho zajímavého o škole a o městě Týnec nad Labem, proto při volbě tématu diplomové práce jsem se rozhodla pokračovat v započaté práci.

Cílem diplomové práce je popsat a doplnit historii školy v Týnci nad Labem. V diplomové práci chci zpracovat to, jak ve škole prožívali důležité události v dějinách. Ráda bych se zaměřila spíše na poválečné dění ve škole a získala více informací z této doby. Žáci z okolních vesnic docházeli a stále docházejí do týnecké školy. V okolních vesnicích bylo několik menších škol, některé zanikly a některé fungují dodnes. Většina těchto škol má nebo měla pouze první stupeň základní školy, starší žáci pak dojížděli do školy v Týnci. Proto jsem se rozhodla vybrat a zařadit i stručnou historii škol z okolí. Studuji obor řízení volnočasových aktivit, proto chci do práce zahrnout i toto téma. V Týnci nad Labem působila řada volnočasových organizací. Byla zde například tělovýchovná organizace Sokol, působil zde skautský oddíl, později Pionýrská skupina. Většina těchto organizací funguje v Týnci nad Labem dodnes. Jejich historie je bohatá a rozšíří nám povědomí o tom, jak děti trávily volný čas dříve a dnes.

Z metod práce bych ráda použila výzkum historického procesu dle Hendla (Hendl, 2005, s. 134 – 138). K výzkumu bych ráda použila studium dokumentů (primárních i sekundárních) a dále metodu rozhovorů s pamětníky.

Tento materiál by měl být významný spíše na regionální úrovni, vzhledem ke konkrétnímu místu, které popisuje. Sloužit by mohl i žákům zdejší školy pro získání povědomí o historii školy a představě o tom, jak to dříve ve škole vypadalo.

# 1 Škola v proměnách doby

## 1.1 Historie do roku 1905

### 1.1.1 Raná historie Týnce nad Labem

Město Týnec nad Labem (dříve také zvané „Týnec na Hůrkách“) najdeme na samém okraji Středočeského kraje. Leží na nejsevernějším výběžku Železných hor na hranicích okresu Kolín, Kutná Hora a Pardubice. Městečko se rozkládá na výrazném vrchu nad řekou Labe, v nadmořské výšce 239 metrů nad mořem. K Týnci v současnosti patří i obce Lžovice a Vinařice (Město Týnec nad Labem, ©2018; Žmolil, 1980; Žmolil, 2010).

Četné historické nálezy ukazují na osídlení Týnce již v době bronzové. V blízkosti bylo nalezeno pohřebiště rázu lužického a jiné četné nálezy z této doby. Jméno Týnec značí prosté staročeské sídlo, opevněné dřevěným plotem, plaňkami nebo sruby, čili tak zvané „otýnění“. To se lišilo od hrazení hradového tím, že nemělo násypy ani příkopy. Tato dřevěná ohrada se nacházela v místě dnešního náměstí a vznikla nejspíše v 10. století. V této době ležela na území panství Slavníkovském. Po vyvraždění Slavníkovců (r. 995) přešel Týnec do vlastnictví knížete Oldřicha, a později jej vlastní Vršovci. Od roku 1108 vlastní Týnec rod Přemyslovců (Město Týnec nad Labem, ©2018; Žmolil, 2010).

První dochovaná písemná zmínka o Týnci nad Labem se nachází v Kosmově kronice. Popisuje setkání pražského knížete Vladislava I. s bratrem, moravským knížetem, Otou Černým v Týnci nad Labem. Toto setkání se uskutečnilo 1. května 1110. Kronikář Kosmas se tohoto setkání osobně zúčastnil a později ho popsal ve své kronice: „*Roku 1110 poslán byl Kosmas od kapituly pražské do Týnce nad Labem (tato ves dříve slula Týnec nad Chlumky) a s úspěchem se tam zasadil o to, aby údělný kníže olomoucký Ota II. vrátil kapitule tržní právo v Sekyři Kostele na Moravě.*“ (z úvodu ke Kosmově kronice vydané v únoru 1950 Melantrichem v Praze jako IV. vydání) (Státní okresní archiv, inventární číslo 227, strana 259 –dále jen SOAK, inv.č. 227, str 259).

Plné znění: „*Proto přece však nechybělo lidí nevěrných a rozsévačů nesvornosti, kteří mezi bratrance jedné mysli, Vladislava s Otou, rozseli takové trní různic, že se jeden bál úkladů od druhého. Proto Ota byv pozván od bratrance, bál se přijeti na svátky velikonoční a přijel až po Velikonocích na třetí vyzvání ke dni 1. května chráněn jsa strážemi svých bojovníků, k bratraci Vladislavovi do určené vsi, jež se zove Týnec nad Vršky. Tam celý den rokovali o rozličných věcech, a davše i přijavše navzájem přísahy, na oko se usmířili.*“ (SOAK, inv.č. 227, str 260)

Oficiální název města Týnec nad Labem pochází z roku 1923. Název Labská Týnice vychází z německého názvu Elbeteinitz (Žmolil, 2010).

### 1.1.2 Školství ve středověku

Ve středověku byla většina obyvatelstva negramotná, na vzdělávání nebyl v té době kladen velký důraz. Vzdělávání do 11. století bylo realizováno zejména prostřednictvím klášterů – klášterní školy (Žmolil, 2005).

Ve 12. století dochází k vzestupu vzdělanosti a kulturní úrovně obyvatelstva. Obchodníci i řemeslníci museli zvládnout jak své povolání, tak se alespoň částečně naučit číst psát a především počítat. Další rozvoj školství ve 14. století byl v důsledku společenských proměn předchozího období. S rozvojem měst přestávaly klášterní školy stačit pokrývat potřebu vzdělávání, proto za vlády Karla IV. vzniká nová vzdělávací síť, která přečkala několik století. Na nejnižším stupni byly **školy farní**. Tyto školy byly zejména ve venkovských městečkách, ale jejich počet byl nízký. Další stupeň představovaly **školy partikulární**. Partikulární školy vznikaly v královských městech už během 13. století. Tento typ školy odpovídal přibližně dnešnímu nižšímu stupni gymnázia. Učilo se zde hlavně latině a základům svobodných umění. Školu mohli navštěvovat pouze chlapci. Chlapci a dívky z výše postavených šlechtických a měšťanských rodin mívali soukromé učitele a vychovatele. Nejvyšší stupeň vzdělávání pak představovalo studium na univerzitě. Založení Karlovy univerzity v roce 1348 představovalo důležitý mezník v dějinách českého školství. Fakulta měla čtyři fakulty. Za nejnižší byla považována fakulta artistická. Po absolvování této fakulty mohli studenti pokračovat na některé vyšší fakultě – lékařské, právnické nebo bohoslovecké (Dějiny země Koruny české, 1993; Duchanová, 2015)

*„Od 14. století Týnec vlastní cisterciácký klášter v Sedleci. První škola Týnci nad Labem byla pravděpodobně založena právě při cisterciáckém klášteře v roce 1368“ (Žmolil, 2005, str. 5).* Toto tvrzení však není podloženo žádnou písemnou zprávou. Sedlecký klášter byl vypálen husitskými vojsky 24. dubna 1421. Týnecká fara pak byla trvale obsazena husitskými nebo kalvínskými kněžími (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

### 1.1.3 Doba husitská, renesance a humanismus

V době husitské se školství potýkalo s nemalými problémy. Některé farní školy zanikly, některé živořily. Partikulární školy ve větších městech plnily v omezené míře svou funkci. Vysokou úroveň si zachovaly školy v katolických centrech, např. v Plzni a Českých

Budějovicích. Pražská univerzita postupně ukončila svou činnost v roce 1421 a znovu pracně obnovovala svou činnost od roku 1431 (Dějiny zemí Koruny české, 1993).

Následující doba až do třicetileté války přála vzdělávání. Vliv na vzdělávání měl důraz církve na četbu náboženských textů (zejména Bible), dále pak vynález knihtisku a v neposlední řadě rozmach hospodářské a obchodní činnosti. Pro měšťany a panský stav začala být nezbytná znalost čtení, psaní, počítání a základů účetnictví. Od venkovanů a poddaných se zatím vzdělání příliš neočekávalo. Stále větší důraz začal být kladen na studium jazyků. Latina zůstává nadále mezinárodním jazykem vzdělaných lidí, důležitost však začala mít i němčina, dále také italština a španělština. Děti z nejbohatších vrstev nadále vyučovali soukromí učitelé, pro ostatní sloužily školy městské (partikulární). Pro školy, které vyučovaly v duchu humanistických zásad, se vžilo označení gymnázium. Tento název pak označoval úplně pětitřídní městské školy. Vysokou úroveň mělo také jezuitské školství. Jezuitský řád zakládal vlastní školy, které měly za cíl vychovávat chlapce v duchu katolických zásad (Dějiny zemí Koruny české, 1993).

21. září 1436 zapsal král Zikmund Týnec a okolní vsi Vaňkovi z Miletína a jeho dědicům. Vaněk z Miletína přibližně v polovině 15. století vybudoval tvrz, která sloužila jako jeho obydlí. Tvrz se nachází na skalnatém výběžku a její zbytky tvoří dominantu Týnce dodnes. Jak dlouho páni z Miletína Týnec vlastnili, není známo. Mezi další vlastníky Týnce patřili například Václav Hruza z Chelčic a Vilém z Perštejna. Vilém z Perštejna rozšířil v Týnci rybníkářství, postavil most přes Labe. Perštejnové také založili počátkem 16. století v Týnci pivovar. Rod Habsburků odkoupil Týnec v roce 1560 a v roce 1606 císař Rudolf II. povýšil Týnec na královské komorní město s právem dvou trhů výročních a jednoho týdenního trhu na dobytek a přízi. Týnec dostal také svůj znak. Současná podoba znaku Týnce nad Labem byla popsána takto: „*V modrém poli spatřuje se most, spočívající na třech nosnících, které vede přes řeku Labe. Na pravém břehu Labe stříbrná čtyřhranná mostní věž s cimbuřím a červenou střechou, na jejímž nejvyšším bodě trčí zlatá makovice.*“ (Obecní zastupitelstvo se usneslo dne 3. června 1930 stanovit tento správný znak města: podle vyobrazení obsaženého na straně 971 XXV. dílu Ottova naučného slovníku)“ (SOAK, inv. č. 226, str. 65)

Z regionální literatury vychází domněnka, že zde byla v roce 1588 postavena nová škola. Dochovaný dokument „Rejstříky aneb povinnosti purkmistrovského městečka Tejnec nad Labem od roku 1652 do roku 1736“ uvádí náklady na školu a plat kantora. Po třicetileté válce byl počet obyvatel v Týnci velmi nízký. Při soupisu obyvatel bylo v Týnci nad Labem v roce 1654 pouhých 175 obyvatel starších 10 let. I přes nízký počet obyvatel byla škola nově

opravena v roce 1677. „Škola byla dřevěná, spáry mezi roubením byly vymazány hlínou a střechu měla šindelovou“ (Žmolil, 2005, s. 5-6). V popisu far panství Pardubického uvádí zpráva z roku 1677: „škola s kantorem při kostele jest, mládež nedbalá“ (Státní Okresní Archiv Pardubice IX/874 In Žmolil, 2005, str. 6). V roce 1697 byl přijat do školy nový kantor z Prahy. Nová škola byla v Týnci postavena v roce 1706. Z tohoto roku pochází zápis s rozpisem práce a materiálu potřebného ke stavbě nové školy: „Dne 30. junií dostali tesaři od vystavění nové školy 13 kop 25 grošů.“ (Žmolil, 2005, s. 7). V roce 1723 působil v Týnci kantor Wáclav Kottík. Ze záznamů je o něm známo: „že zpíval při veselosti posměšnou písničku o ševcích a musel se za to zodpovídat před městskou radou. Podle jejího nařízení bylo tuto píseň zpívat přísně zakázáno a měly být napomenuty i děti, aby i ony tuto píseň nezpívaly.“ (Žmolil, 2005, s. 7; Duchanová, 2015).

Dobu krátkého míru mezi válkami využil Týnec ke stavbě školy nové. Škola byla posvěcena 20. října 1766 a vyučoval zde učitel Matěj Mann. „Škola měla dvě světnice, z nichž jedna sloužila za učebnu, druhá za byt učitelův.“ (Žmolil, 2005, s. 7) Ve škole se učilo tzv. trivium – čtení, psaní a počítání a dále také sborový a sólový zpěv, který byl využíván pro potřeby zdejšího kostela (Žmolil, 2005).

V nedaleké Kutné Hoře fungovala v letech 1685 – 1772 jezuitská kolej. Studium bylo v této době výsadou spíše pro bohaté, nejinak tomu bylo i v Týnci. Chlapci z bohatých týneckých rodin mohli pokračovat ve studiu na kutnohorské jezuitské koleji (Žmolil, 2005).

První dochovaná školní kronika z let 1878 – 1923 v úvodu uvádí: : „Uřčitý čas v zřízení školy Labsko-týnecké na bývalém c. k. komorním panství Pardubickém se nacházející, z nedostatku bezpečných důkazů udán býti nemůže, jen toliko to jisté jest, že již roku 1714 v tomto c. k. komorním městě řádně dosazený učitel pozůstával, v němž ve farní křestní matrice kněz Cantorem se nazývá, zmínka činí. Že škola Týnická s povolením nejvyššího řízení zemského byla založena, není žádné pochybnosti, ač se toto povolení ani v archivu městském ani farním nenacházejí.“ (SOAK, inv. č. 2)

#### **1.1.4 Proměny školy za vlády Marie Terezie**

Po bitvě na Bílé hoře (1620) se kvalita škol nikterak nezměnila. Změnilo se jen ideové zaměření. Byly rušeny „kacířské“ pedagogické ústavy a současně probíhalo zakládání nových tzv. katolických ústavů. Vysokoškolské vzdělávání bylo plně v rukou Jezuitů. Jezuitský školský systém uzákoněný v roce 1599 patřil v té době mezi nejlepší a kritizován začal být až v 18. století. Daleko horší úroveň měly školy farní a městské. Kvalita učitelů byla velmi nízká

– vzdělávání bylo převážně v rukou duchovních, jen na některých nižších školách vyučovali vysloužilí vojáci. Také docházka dětí do škol byla poměrně malá. V této době neexistovala povinná školní docházka a děti často musely pomáhat doma a na poli a do školy příliš nechodily. (Dějiny zemí koruny české, 1993)

K výrazné změně ve školství dochází až za vlády Marie Terezie. (1741 – 1780). Již v roce 1757 byli jmenováni studijní ředitelé jednotlivých fakult z řad světských osob, kteří měli mít státní dohled nad univerzitami. V roce 1774 byl schválen „Všeobecný školní řád pro německé normální, hlavní a triviální školy ve všech císařských dědičných zemích“. Jeho autorem byl J. I. Felbiger. Tímto řádem byla zavedena povinná školní docházka pro děti ve věku od 6 do 12 let (Duchanová, 2015; Žmolil, 2005).

Školy byly rozděleny na školy normální, hlavní (městské) a triviální. Normální školy byly zřízeny v každém hlavním městě, kde se nacházela školní komise, a měli být vzorem pro školy ostatní. Normální škola v Praze byla umístěna v jezuitském gymnáziu (v roce 1773 byl zrušen jezuitský řád) a další normální škola byla v Brně. V normálních školách byly zřízeny tzv. „preparandy“, které sloužily pro přípravu učitelů škol triviálních. Vyučovacím jazykem zde byla němčina, dohled nad školou měl ředitel (Žmolil, 2005).

Ve větších městech vznikaly čtyřtřídní školy hlavní a trojtřídní školy městské. Dvorským dekretem z roku 1777 byl výrazně snížen počet gymnázií a místo nich vznikají tyto školy hlavní a městské. Vyučovacím jazykem zde byla němčina. Dohled nad těmito školami měl ředitel. Vyučovalo se zde trivium (čtení psaní a počítání) a reálie (zeměpis, dějepis, přírodopis a kreslení) (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

V menších městech a na vesnicích byly zřizovány školy triviální. Tyto školy vznikaly při farách a dohled nad školou měl farář. Ve škole se učilo trivium (čtení, psaní a počítání). Mimo trivium se zde učilo ještě náboženství a základy hospodaření. Školy byly jednotřídní nebo dvoutřídní, vyučovalo se v češtině (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

Škola v Týnci patřila mezi školy triviální. Úroveň školy v Týnci byla dobrá. Zdejší farář Antonín Herites dostal dokonce vyznamenání od Marie Terezie za zásluhy o zdejší školu. Škola byla v letech 1790 a 1791 dávana za vzor jiným školám. Zpočátku nebyla povinná školní docházka příliš dodržována a venkovské děti měly spoust úlev, přesto však počet dětí ve škole vzrostl. Také sem docházely děti z okolních vesnic: Krakovany, Lžovice, Kojice, Božec, Lipeč, Chrčice, Jelen a Selmice (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

### **1.1.5 Škola v 19. století**

V polovině 19. století bylo školství v českých zemích na poměrně vysoké úrovni. Přispěly k tomu školské reformy, které umožnily vytvoření rozsáhlé sítě základních škol. Dne 18. ledna 1865 vyšel „zákon o rovnoprávnosti mezi češtinou a němčinou“ a 25. května 1868 vyšel zákon, podle kterého přechází veškeré řízení škol z církve do rukou státu. Dne 14. 5. 1869 vyšel Říšský zákon, o veřejných školách obecných a měšťanských. Tento zákon zavádí povinnou školní docházku pro děti ve věku od šesti do čtrnácti let. Když děti dokončily obecnou (základní školu), mohly pokračovat ve studiu na měšťanské škole, gymnáziu, reálce nebo obchodní akademii. Škola v Týnci patřila mezi školy základní, od roku 1904 zde byla i škola měšťanská (Dějiny země koruny české, 1993; Duchanová, 2015).

Škola v Týnci z roku 1766 přestala novému počtu žáků stačit, proto byla v roce 1800 vystavena škola nová. Škola stála v místě dnešní „staré školy“ č.p.235, byla kamenná a jednoposchodová. V přízemí měla jednu třídu a pokojík pro pomocníka a kuchyň s komorou. V prvním patře byla druhá třída a dva pokoje pro učitele. V roce 1834 měla škola 375 žáků. V tomto roce došlo k velkému požáru města, při kterém shořel také kostel a škola. Než byla postavena škola nová, vyučovalo se v náhradních prostorách – v domě č.p.73 a 72 na náměstí. Stavba školy nové započala v roce 1837 a otevřena byla v roce 1838. V dalších letech počet žáků narůstal, vyučovalo se proto také na radnici i v budově č.p.85. V roce 1904 bylo rozhodnuto o výstavbě nové školní budovy. Tato školní budova stojí na Komenského náměstí č.p.85 a slouží škole dodnes (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

### **1.2 Škola po roce 1905**

Nová éra školy v Týnci nad Labem započala s otevřením nové školní budovy, ve které se začalo vyučovat od 1. září 1905. Spolu se stavbou nové školy došlo i k založení Měšťanské školy chlapecké v roce 1904. Škola měšťanská měla nejprve jednu třídu, ve školním roce 1906/07 měla již tři třídy. Smíšená obecná škola měla první až pátou třídu. Obě školy měly společnou samosprávu a dohled vykonávala sedmičlenná školní rada. Ředitelem školy byl Ladislav Mencl. Jak uvádí školní kronika, v roce 1906 učitelé František Flos a Josef Černý složili speciální zkoušky z německého a francouzského jazyka a od té doby mohli tyto jazyky vyučovat na škole měšťanské (SOAK, inv.č. 2; Duchanová, 2015).

První žádost o založení měšťanské školy dívčí v Týnci nad Labem byla zamítnuta, v roce 1913 byla povolena pouze koedukace a školu mohlo navštěvovat dvacet procent děvčat. Samostatné dívčí školy měšťanské se Týnec nad Labem dočkal až v roce 1920. Do té doby



musela většina dívek dojíždět do školy do Kolína. Měšťanská škola dívčí byla otevřena od 1. září 1920. Správně byla nejprve spojena s obecnou a měšťanskou chlapeckou školou, teprve v roce 1921 se osamostatnila. První ředitelkou se stala Marie Mejsnarová (SOAK, inv.č. 1; Duchanová, 2015).

Do Týnce byl zaveden elektrický proud firmou František Křižík v roce 1913. V tomto roce byl zaveden elektrický proud i do školní budovy. Také bylo zavedeno první telefonické spojení z nové školní budovy do budovy staré (SOAK, inv.č. 226; Duchanová, 2015).

### **1.2.1 První světová válka**

První světová válka (1914 – 1918) zasáhla i do Týnce nad Labem. Školní výuka probíhala zpočátku normálně. Okresní školní rada v té době vydala toto prohlášení: *„Učitelé mají co nejvíce využítovati této doby válečné k buzení a pěstování citu vlasteneckého a dynastického, lásky a oddanosti k Jeho Veličenstvu, k rodnému kraji, k říši rakousko-uherské, k Nejvyššímu císařskému domu, úcty a obdivu k vojevůdcům a hrdinné naší armádě, k soucitu s raněnými vojíny, s vdovami a sirotky po padlých obráncích vlasti.“* (SOAK inv. č. 2, str. 95) V Týnci se jako všude jinde pořádaly různé sbírky a dobročinné akce. Proběhl zde například sběr kopřiv a ostružinového listí, sbírky různých oděvů, dobročinné divadelní představení. Koncem války byl nedostatek potravin, chléb byl jen na lístky a často i špatné kvality. V týnecké škole se také přestalo v roce 1917 učit pro nedostatek uhlí. Nebylo na co psát, nebyl papír. Děti ve škole psaly písátkem na břidlicovou tabulku. V roce 1917 navštěvovalo obecnou školu 195 chlapců a 226 dívek, měšťanskou školu 92 chlapců a 42 dívek (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

Kulturní život v Týnci se ale úplně nezastavil. Ve válečných letech škola se svými učiteli stála v čele kulturního života města. V květnu 1918 proběhla slavnostní akademie k padesátému výročí položení základního kamene Národního divadla. Jedním z účinkujících byl i učitel zdejší školy František Flos. Hrál se zde ochotnické divadlo, které se setkalo s velkým úspěchem (Žmolil, 2005; Duchanová, 2015).

V průběhu války byla založena v roce 1915 Městská knihovna Karla Hampla v Týnci nad Labem. Ředitel zdejší továrny ing (inženýr) Karel Hampl na paměť svého nadějného, záhy zemřelého syna Karla založil pro zdejší obyvatelstvo knihovnu (SOAK, inv. č. 226).

### 1.2.2 Vznik československé republiky 1918

Zpráva o kapitulaci Rakouska došla tehdy na týneckou poštu ve 12 hodin a hned bylo celé město ozdobeno prapory. 29. října byl na popud městské rady uspořádán průvod. Účastníci se sešli před „Sokolnou“ (později hostinec Pod Sokolovnou), a kráčeli v průvodu městem až na Bílou Horu a zpět. Projev měl odborný učitel František Flos, Karel Šebelka přečetl proklamaci Národního výboru v Praze. Večer byl zvolen Národní výbor, jehož předsedou byl zvolen děkan Jan Adamec. Jak uvádí kronika města Týnec Nad Labem: *„V našem městě byl uspořádán průvod za všeobecného nadšení, všechno občanstvo za zpěvu národních písní účastnilo se průvodu městem k radnici, kdež z okna promluvili: děkan Jan Adamec, jenž poukázal, co rozumíme tou samostatností, že staré zákony dosud platí, aby každý varoval se násilností a dopřál každému svobody. Odborný učitel a spisovatel František Flos promluvil o historickém vývinu našeho národa a státu.“* (SOAK, inv č. 226, s. 9)

Při této příležitosti dne 15. listopadu složili učitelé zdejší školy slib československé republice: *„Slibuji, že budu své vychovatelské povinnosti dle nejlepšího svého svědomí vykonávati, mládež svěřenou k dobru, pravdě a krásnu vésti, že budu prospěch školy vždycky na zřeteli míti, že budu platné zákony a předpisy zachovávat a že budu na svém místě ze všech sil k povznesení československé republiky pracovati.“* (SOAK inv. č. 2, str. 74)

V roce 1919 byla ustanovena v Týnci nad Labem místní školní rada dle starého ustanovení a výnosem okresního školního výboru ze dne 6. září 1919 číslo 2909. Rada byla šestičlenná se dvěma náhradníky. (SOAK, inv č. 226)

### 1.2.3 Škola v meziválečném období

Po válce došlo v týnci ke stagnaci průmyslu a Týnec se pomalu měnil na město živnostníků a letovisko. To vedlo k potřebě vylepšovat vzhled, kulturu, tělovýchovu a sport. Na náměstí byla postavena budova občanské záložny a pošty, byl postaven Pomník padlých (autorem sochy byl Maxim Zemanec), byla postavena Sokolovna, tenisové dvorce, kabiny u fotbalového hřiště. Tělovýchovné spolky se věnovaly kulturně-osvětové činnosti, hrálo se zde také ochotnické divadlo (Žmolil, 2010).

Prvním kronikářem města Týnec nad Labem byl v roce 1921 zvolen odborný učitel a spisovatel pan František Flos. Po krátké době však tuto funkci opustil, protože byl povolán jako školní inspektor do Pardubic. Funkci kronikáře tak postupně vykonával V. Marek, Antonín Satrapa, František Charvát a od roku 1932 učitel Jaroslav Kadečka. Rokem 1934

končí zápisy v kronice města Týnce nad Labem a nový kronikář František Pospíšil pokračuje v psaní kroniky od roku 1958 (SOAK, inv č. 226).

Meziválečné školství v podstatě převzalo systém z doby Rakouska Uherska. V roce 1919 byl zrušen celibát pro učitelky a bylo rozhodnuto, že školní rok začíná vždy 1. září. V prosinci 1922 vyšly nové školské zákony. Platy učitelů se zvýšily o 75% a byly zavedeny dva nové předměty – občanská výchova a ruční práce pro chlapce (Žmolil, 2005).

O prázdninách roku 1922 byly některé školní místnosti propůjčeny Zemské prázdninové péči Praha II., která zřídila ve škole dětskou prázdninovou osadu. V této osadě bylo asi 40 dětí z Prahy na zotavení po dobu asi 6 týdnů. Tyto pobyty se pravidelně opakovaly i v dalších letech. Učitelé zdejší školy se také podíleli na péči o tyto děti (SOAK, inv č. 226).

Okresní školní výbor upozornil v listopadu 1924 na špatné umístění dívčí školy ve staré škole č.p. 235 a vybídl k jednání o stavbě nové školní budovy. O této otázce jednala místní školní rada 13. listopadu 1924, svolala schůzi zástupců i všech okolních obcí za účelem spolujednání, protože většina žactva byla z okolí. Toto jednání z důvodu velkých finančních nákladů skončilo bezvýsledně (SOAK, inv č. 226).

15. srpna 1933 byl na žádost městské rady uspořádán „dětský den bezpečnosti“. Při něm se mládeži v Týnci nad Labem v ulicích a na náměstí předvedla Liga československých motoristů, odbočka v Kolíně, ukázky jízdy v autech a na motocyklech k tomu účelu, aby mládež poznala nebezpečí pro sebe z jízd motorových vozidel. Proslov v tom směru přednesl předseda Ligy kolínské pan Gustav Šálek. Propagace bezpečnosti se účastnilo mnoho vozidel z Kolína a okolí Týnce nad Labem. Tato motorová vozidla svezla přítomnou mládež po silnici na trati Týnec nad Labem, Bělušice, Krakovany, a Týnec nad Labem. Nato byla uspořádána dětská veselice na městském koupališti, kde byly děti poděleny kávou, pečivem a cukrovím (SOAK, inv č. 226).

Do trvalé výslužby odešel v roce 1934 školník Václav Jareš po 28 letech služby. Novým školníkem byl ustanoven ve smluvním poměru pan Zdeněk Louda. Z dosavadní tělocvičny v měšťanské škole byla adaptována třída jako náhrada za dosavadní místnost v I. poschodí, která pro své malé rozměry nevyhovovala. V tomto roce byly provedeny různé udržovací práce, jako nátěr oken a podobně, což si vyžádalo náklady ve výši 18000 Kč (SOAK, inv č. 226).

Třetí třídy měšťanských škol byly ve školním roce 1933-34 spojeny při vyučování v jednu třídu, ale vzhledem k velkému počtu žactva byly počínaje školním rokem 1934/35 zase na

žádost ministerstva školství opět rozpojeny. Nová vyučovací místnost pro pobočku první třídy byla zřízena z dosavadní sborovny a ředitelny v přízemí. Rodičovská sdružení, která jsou zavedena na zdejších školách, se plně osvědčila. Dokládají to hojně navštěvované pravidelné schůze. Konají se ve všední dny, někdy i v neděli a ve svátek (SOAK, inv. č. 226).

#### 1.2.4 Druhá světová válka

Po obsazení Sudet se do Týnce přistěhovalo mnoho rodin z pohraničí. Velký počet mladých lidí odešel na práci do Německa. Válka a okupace přinesla tzv. lístkové hospodářství, na lístky bylo téměř vše. V Týnci nad Labem byly zabaveny a odvezeny zvony, které byly použity na válečnou výrobu. V Pernerově strojírně se vyráběla kola k tankům. Mnoho lidí z Týnce bylo zatčeno, mezi nimi i ředitel zdejší školy Otto Willinger (Žmolil, 2010).

Na počátku války probíhala ochotnická divadelní činnost beze změny. V roce 1941 byla zakázána činnost Sokola, Orla a Junáka. V Týnci se proto konala porada všech zástupců sdružených v Národním souručenství, které bylo povoleno. Na návrh jednoho z členů L. Fialy byl založen nový divadelní spolek „Vilém Heš“. Kulturu během války zajišťoval tento divadelní spolek, a s ním i Krombholzovo kvarteto a pěvecký spolek Smetana, které byly založeny ještě před válkou. Téměř do konce války se také v Týnci promítaly filmy v sokolovně (Žmolil, 2010).

Výňatek ze školní kroniky uvádí: „*Vzhledem k napjaté zahraniční situaci v Evropě se začala v roce 1936 na zdejší škole vyučovat výchova k brannosti. Konala se i pravidelná poplachová cvičení pro případ požáru nebo leteckého útoku. V následujících letech se zintenzivňuje výuka branné výchovy. 5. 12. 1938 byly odstraněny ze tříd obrazy prezidentů Masaryka a Beneše, zůstal jen státní znak. V dubnu roku 1939 musel být odstraněn ti státní znak. Žáci školy byli poučeni o situaci, učitelé měli vést děti k slušnému chování k německým občanům, německým úřadům, k respektování a dodržování všech nově vydaných zákonů a nařízení*“ (SOAK, inv. č. 1, str 63)

Měšťanská škola chlapecká a dívčí se v roce 1941 přeměnila na školy hlavní. V roce 1942 okresní školní výbor nařídil, aby jako úřední jazyk byla používána němčina. Stav školy při převzetí novým ředitelem Otto Willingerem popisuje předávací protokol ze dne 2. 2. 1942 (odstupující ředitel Josef Rýzner): „*Budova má 19 místností, k školním účelům se používá 17 místností. Budova počtem místností nevyhovuje, chybí tělocvična, kreslárna, školní dílna, místnost pro četné přespolní žactvo hlavní školy, dva kabinet. Stav budovy je špatný, nutná malba, nová okna, elektrické vedení do zdí, nová kamna nebo ústřední topení. Záchody jsou*

*nesplachovací, sedačky nízké, snadno zamrzají, zcela nedostačující. Dvůr vyhovuje rozměry, nutná úprava. Jest používán též hasiči (kůlna, strážnice v bývalé stodole. Škola používá části stodoly pro úschovu kol přespolních žáků. Stav nevyhovuje. Letní ani zimní tělocvičnu škola nemá. Tělocvičné nářadí patřící škole jest uloženo v bývalé sokolovně od doby, kdy tato je školou k účelům tělovýchovným používána. Počtem vyhovuje, stav dobrý. Část obecní zahrady za školním dvorem, přikázána škole. Rozměry vyhovuje, stav dobrý. Nářadí v dobrém stavu, počet souhlasí“ (Protokol o převzetí školy, 2. 2. 1942 in osobní spis Otto Willingera). Budovy školy byly postupně obsazovány německou armádou. Ve škole byly zřízeny různé sklady, úřadovna a jídelna wehrmachtu. Když byla škola obsazena německou armádou, probíhalo vyučování pouze dvakrát nebo jednou za týden. Žactvo si chodilo pouze pro úkoly a vyučovalo se venku u kostela Stětí svatého Jana Křtitele „pod lípami“. V případě nepříznivého počasí probíhalo vyučování v budově Sokolovny, na radnici nebo v sále hostince (SOAK, inv. č. 226; Duchanová, 2015).*

Po osvobození a odjezdu německých vojsk z Týnce v květnu 1945 obsadily školu naše strážní oddíly, částečně zde byly také oddíly ruské. Do dívčí školy byli umístěni němečtí zajatci. Ve škole byla též umístěna ukořistěná munice z celého okolí. Školní výuka se do školy částečně vrátila, ale ještě zde sídlila vojenská posádka, která v Týnci vznikla (SOAK, inv. č. 226; Duchanová, 2015).

### **1.3 Historie školy po 2. světové válce**

V době války byla otázka výchovy mladé generace velice aktuální a to zejména z toho důvodu, že německá okupační správa a protektorátní úřady neměly příliš velký zájem na vzdělání a výchově dalších generací českého národa. Oficiální koncepce počítala s částečným poněmčováním a částečným vystěhováním českého obyvatelstva. Proto školní i jakákoliv další výchova byla složitá a nemálo statečných učitelů končilo v německých koncentračních táborech. V Týnci nad Labem to byl zdejší ředitel školy Otta Willinger (SOAK, inv. č. 226).

Pravidelné vyučování bylo zahájeno s novým školním rokem v září roku 1945. Vyučovalo se ve škole chlapecké i dívčí. V únoru následujícího roku byla však správa tzv. obecné školy oddělena od správy školy měšťanské chlapecké. Téhož roku ještě v březnu byl zahájen kurz ruštiny pro učitele všech týneckých škol. Vedoucím kurzu byl pan Ladislav Mencil a vyučovala tu archivářka paní Mencilová. Bylo to poprvé, co se v Týnci ruština vyučovala. Vedle toho se děti zúčastnily dvou filmů, a to „Ruské národní tance“ a „Osvobozené Československo“. Vyučování se tedy u nás rozběhlo docela dobře (SOAK, inv. č. 226).

V souvislosti s celkovou reorganizací školství byla provedena redukce pětileté obecné školy na čtyřtřídku. Dne 16. února 1946 začalo pro školní děti vyvařování polévek. Stravovalo se zde asi 142 žáků zejména z vyšších ročníků. Obecné škole byl Zemskou školní radou přidělen jeden rozhlasový přijímač. V průběhu zimy byly tak velké mrazy, že se třídy nedařilo řádně vytopit a někdy se vyučovalo i při 5 stupních celsia. Z důvodu nedostatku uhlí se vyučovalo jen třikrát v týdnu. Proběhla i řada nárazových akcí, které měli pomoci tíživé poválečné situaci. Byla to třeba vitamínová akce, kdy děti dostaly kelímek zavařeniny a sáček bonbónů. Nebo Československý červený kříž škole věnoval 50 kartáčků na zuby, 40 zubních past, jednu lékárníčku a deset skleniček. V červenci roku 1947 byla u všech žáků provedena komplexní lékařská prohlídka. Na závěr roku provedla I. klinika nemocí zubních, ústních a čelistních univerzity Karlovy vyšetření chrupu všech školních dětí v Týnci a případné opravy (SOAK, inv. č. 226).

Po roce 1948 a následné reorganizaci školství se celková péče o děti ještě zvýšila. V lednu 1955 odjela první skupina žáků týnecké školy na rekreační zájezd na hory do Rokytnice nad Jizerou. A v témže roce se dostalo i na velkou opravu školní budovy. Místo starých úzkých oken byla zasazena okna velká, která vyhovovala moderním poznatkům a lepšímu osvětlení tříd. Fasáda byla opravena a budova znovu omítnuta. Byly vyměněny okapy a žlaby a provedeny jejich nátěry (SOAK, inv. č. 226).

Školní družina byla při škole v Týnci nad Labem založena v roce 1954. Bylo to z důvodu nevhodného chování žáků mimo školu a také proto, „aby se děti po vyučování bezprizorně nepohybovaly po ulicích a rodiče o ně neměli starost“ (SOAK, inv. č. 226, str. 42).

*Dne 1. 12. 1954 bylo otevřeno první oddělení družiny mládeže při zdejší škole. Družinářkou byla jmenována Miloslava Bantjuková, bývalá učitelka a manželka místního zvěrolékaře. Byl vyhotoven seznam dětí (první až pátá třída) zaměstnaných matek, které by bylo vhodné do družiny zařadit. Množství dětí však přesahovalo kapacitu, která byla 30 dětí. Družina byla umístěna v budově č. p. 85 v prvním poschodí vedle ředitelny (Duchanová, 2015, str. 25)*

### **1.3.1 Školní rok 1957/58**

Jak se měnila politická situace v letech po druhé světové válce, měnila se s politikou státu i politika školy. O tom vypovídá i zápis v kronice města Týnce nad Labem: „*Těžiště učebně výchovné práce na všeobecně vzdělávacích školách v období k přechodu k novému společenskému řádu tkví především v ideově politické výchově mládeže. Též naše osmiletka se všemožně snaží s tímto úkolem vyrovnat.*“ (SOAK, inv. č. 226, str. 75).

Počet žáků ve školním roce 1957/58 činil celkem 443 žáků. Žáci do školy docházeli z obcí Lžovice, Vinařice, Kojice, Záboří nad Labem, Bělušice, Krakovany, Veletov, Božec, Labské Chrčice, Svatá Kateřina, Rasochy. V tomto školním roce bylo zřízeno na škole 5 poboček (paralelních tříd) a to v 5., 7. a 8. postupném ročníku po jedné, při 6. ročníku po dvou pobočkách. Celkový počet učitelů je v roce 1958 byl 16 osob, z toho 6 mužů a 10 žen. Ředitelem školy byl pan František Krumich, zástupcem pan Josef Sladký. Členové sboru byli též správci kabinetů, sbírek, knihoven a školní zahrady. Vedli též zájmové kroužky. Mnozí z nich zastávali různé funkce v kulturních a politických organizacích a institucích (SOAK, inv. č. 226).

Spolupráce školy s rodiči dětí byla v tomto školním roce celkem úspěšná. Sdružení rodičů a přátel školy (dále jen SRPŠ) přejímá do své kompetence mnohé úkoly, které dříve spadaly do kompetence bývalé školní rady při obecních zastupitelstvech i nynějších školských komisí Městského národního výboru (dále jen MNV). Jedná se zejména o otázku finanční úhrady při zařizování a vybavování školy, při poskytování pomoci škole v jejím poslání výchovném i sociálním. Výbor i plénum pracovaly podle plánu, třídní důvěrníci pomáhali i v pedagogické propagandě mezi rodiči školních dětí. Důležitý počín lze vidět v konání plenárních schůzí s rodiči přiškolených obcí, které má za účel to, že po dohodě s vedoucími tamějších škol a důvěrníkem dotčené obce zajíždí členové učitelského sboru zdejší školy do příslušné vesnice. Výbor SRPŠ se scházel pravidelně jednou měsíčně, případně podle potřeby (SOAK, inv. č. 226).

Stavba nové školní jídelny byla zahájena počátkem února 1957. Dne 17. ledna 1958 se konalo slavnostní otevření školní jídelny zřízené přestavbou v prostorách staré stodoly na školním dvoře (SOAK, inv. č. 226).

### **1.3.2 Školní rok 1958/59**

V průběhu školního roku 1958/59 vydal Ústřední výbor Komunistické strany (dále ÚV KSČ) další důležitý dokument pro práci školy, který uvádí, že je nutno provádět postupný přechod dětí z osmileté na devítiletou docházku tak, aby během tří let (t. j. do 1. 6. 1961) všechny děti povinně absolvovaly devítiletku. Roky 1959 a 1960 jsou opřeny o dobrovolnou docházku do této třídy. Dne 14. 10. 1958 byla uspořádána veřejná schůze školských pracovníků s občany města, na níž referovali Josef Drbohlav a František Krumich o perspektivním vývoji školství a o zřízení 9. postupného ročníku ve škole v Týnci nad Labem. Účast na schůzi činila asi 40 osob (SOAK, inv. č. 226).

Na náboženství se z II. až VII. třídy přihlásilo celkem 46 žáků (38 žáků na římskokatolické a 8 žáků na českobratrské evangelické náboženství). Ředitel školy sděluje církevnímu tajemníku ONV, že je to číslo vysoké a že je nutno zintenzivnit ateistickou výchovu a propagandu, aby se počet co nejvíce snížil (SOAK, inv. č. 226).

Od září 1958 vydává škola samostatné školní noviny „Okénko“, jež se snaží vzbudit zájem veřejnosti, hlavně rodičů školních dětí, o výchovu mládeže k lidové demokracii, k socialismu a k boji za světový mír (SOAK, inv. č. 226)

Vedoucí školní družiny je ve školním roce 1958/59 Leonida Vávrová z Týnce nad Labem a vychovatelka Zelenková Miluše z Kolína. Družina nemá v té době vlastní prostory, využívá prostory školních tříd (SOAK, inv. č. 226).

Dezolátní stav hygienického zařízení ve škole volal již dlouhou dobu po nápravě. Stavba nové školy byla v nedohlednu, proto bylo třeba vše vyřešit svépomocí. Počátkem září 1958 bylo započato s betonováním jímky na zahradě za účinné pomoci občanů. Kromě rodičů a učitelů pomáhali i žáci nejvyšších ročníků. Vedoucí a projektant stavby byl pan A. Pipek z Vinařic. V akci „Z“ byla na škole provedena výstavba septiku, opěrné a ohradních zdí, rozšířen vjezd do dvora, postavena nová železná vrata (dílo patrona školy - zdejší strojírny), zaveden vodovod s umyvadly a odpady, v prvním patře byla položena nová dlažba a ve dvou třídách parkety, byly vyměněny okapy na budově ze dvora. Na tom se podílelo na 200 osob, včetně školní mládeže, odpracováno bylo přes 2000 brigádnických hodin zdarma. Pracovalo se i na úpravě budoucího školního hřiště u školy. Podle směnné smlouvy ze dne 6. 5. 1959 postoupil MNV římsko-katolickému farnímu úřadu v Týnci nad Labem část svojí obecní zahrady za část farní zahrady o stejné výměře na zřízení školního cvičiště (SOAK, inv. č. 226).

### 1.3.3 Školní rok 1959/60

V roce 1959 řešilo Ministerstvo školství u mládeže tzv. škodlivé vlivy a vydalo jako ochranu tyto pokyny:

- *„Mládež starší 14 let se nesmí ve večerní době (od dubna do září) po 21 hodině zdržovat mimo své obydlí bez doprovodu rodičů (mládež školní)*
- *Mládeži do 15 let není dovoleno navštěvovat taneční zábavy.*
- *Mládeži do 15 let není dovoleno navštěvovat večerní filmová představení a představení mládeži nepřístupná.*
- *Mládeži do 18 let není povoleno podávat alkoholické nápoje.*



- *V hromadných dopravních prostředcích jsou průvodčí povinni dozírat na chování mládeže a zabraňovat nepřístojnému chování ostatních cestujících vůči ní.*“ (SOAK, inv. č. 226, str. 82)

Z tohoto důvodu bylo zavedeno takzvané „komplexní sledování každého žáka.“ (SOAK, inv. č. 226).

V roce 1959 se na všech školách provádí hloubkový rozbor dosavadní práce a hledá se nová konkrétní náplň, aby bylo splněno usnesení ÚV KSČ o těsném spojení školy se životem a dalším rozvojem výchovy a vzdělání v Československé socialistické republice. Týnecká škola si tehdy dala za úkol:

- ještě více prostoupit výuku političností a ukazovat na souvislosti našeho denního života s politickým obrazem světa
- prohloubit ateistickou výchovu žáků
- zvýšit názornost a praxi při vyučování
- rozšíření školních dílen
- spolupráce školy s odborníky ze zaměstnání

Patronem školy v roce 1959/60 na základě uzavřené smlouvy jsou Československé státní silnice Kolín. V tomto roce byla otevřena devátá třída, ale docházka do této třídy byla dobrovolná, takže počet dětí byl nízký (4 chlapci a 16 dívek) (SOAK, inv. č. 226).

Jak uvádí městská kronika, dne 8. 4. 1960 koupila rada MNV od kapitulní konsistoře v Hradci Králové farskou stodolu za 8480,- Kčs, „*pro zřízení školní tělocvičny, aby školní děti nemusely docházet na tělocvik do vzdálené sokolovny a tím za nepříznivého počasí ohrožovali svoje zdraví*“ (SOAK, inv. č. 226, str. 176).

Nové školní cvičiště bylo dne 8. 5. 1960 slavnostně otevřeno. Bylo pořízeno na části bývalé školní a farské zahradě u školy. Oslava vynesla 850 Kč, které byly věnovány na zakoupení jízdenek zdejšími žákům na vlak do Poděbrad na oblastní spartakiádu mládeže (SOAK, inv. č. 226).

V rámci družby škol mezi Týncem nad Labem a slovenským Vrbovem odjelo 15. 5. 1959 žactvo zdejší školy, učitelé, předseda MNV Karel Sedlák a zdejší hudba Akord do Vrbova na Slovensko. Dne 8. 5. 1960 oplatilo návštěvu 62 dětí a 8 vedoucích z Vrbova. Výměnné pobyty pokračovaly i v dalších letech (SOAK, inv. č. 226; Duchanová, 2015).

### 1.3.4 Školní rok 1960/61

Školský zákon o soustavě škol, výchovy a vzdělávání. byl 10. prosince 1960 schválen Národním shromážděním. Podle paragrafu 5 je *„povinná školní docházka 9 let a začíná začátkem roku, který následuje po dni, kdy dítě dovrší šestý rok věku. Může být přijato dítě, které dovrší šest let po začátku školního roku, když je fyzicky i duševně schopné. Žákům, kteří splnili školní docházku, avšak nedosáhnou vzdělání, které poskytuje devítiletá škola, může být povolena další docházka do této školy, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne věku 16 let. Jinak si je může doplnit při zaměstnání (SOAK, inv. č. 226, str 105).*

Podle usnesení UV KSČ a vlády ČSSR jsou od 1. 9. 1960 žákům bezplatně poskytovány učebnice a školní pomůcky. V roce 1960/61 tak dostali žáci týnecké školy poprvé učebnice i školní pomůcky zdarma. Na týnecké škole představoval tento dar hodnotu 49500 Kčs. Pro velký počet dětí a tříd (celkem 17), bylo v tomto roce poprvé zavedeno dvousměnné vyučování ve dvou třídách, které by mělo trvat do doby, než budou získány další vhodné učebny. Z prostředků SRPŠ byl zakoupen do školy vlastní magnetofon. V tomto školním roce bylo přihlášeno na náboženství římskokatolické 9 žáků, na náboženství evangelické 1 žák Ze školní služby byly propuštěny Antonie Spudilová a její sestra Leonida, provdaná Vávrová, obě z náboženských důvodů. Odůvodnění znělo takto: *„dnešní vyučování, opřené o světový názor, může provádět jen ten, který se zbavil náboženských (předsudků) přežitků. Obě soudružky byly po několik let přesvědčovány o škodlivosti náboženství pro jejich práci, ovšem, nevezaly úsilí učitelského kolektivu i školských úřadů na vědomí. Z toho důvodu byl s nimi rozvázan pracovní poměr“ (SOAK, inv. č. 226, str. 182).*

Školní družina měla dvě oddělení se 48 žáky. Pracovaly zde dvě vychovatelky. Družina nemá své stálé místo. Pro nedostatek prostorů ve škole, kde byla větší část roku umístěna, byla přemístěna do spolkové místnosti požárního střediska. Vzhledem k nevhodnému prostředí a k personálním potížím (1 učitelka po delší dobu na neplacené dovolené – zastupovaly střídavě učitelky 1. – 5. postupného ročníku), je tím do jisté míry ovlivňována kvalita družiny i její poslání (SOAK, inv. č. 226).

### 1.3.5 Školní rok 1961/62

Na škole bylo ve školním roce 1961/62 zaměstnáno 21 učitelů, z nich je jen 6 komunistů, což podle rozboru hospodářské činnosti MNV za rok 1962 je skutečně málo. *„Třebaže i většina bezpartijních má již dnes vlastnosti, potřebné pro komunistickou společnost. Přes to jsou mezi členy učitelského sboru mnohé kazy, jako je nedůslednost v práci, slabý styk s veřejností,*

*chybí otevřená a vzájemná kritika, u některých vcelku malá mimoškolní práce. Na škole se učí z celkového počtu 307 hodin, neodborně 164 hodin, to je 53,42%“ (SOAK, inv. č. 226, str. 239).*

Velký aktiv 17. 5. 1962 v Týnci nad Labem a před tím v Krakovanech konaná porada zástupců všech okolních MNV, Jednotného zemědělského družstva (JZD), škol, Okresního národního výboru, Státního statku a rodičů dětí, o náboru dětí do zemědělství, neměly valného úspěchu, protože rodiče tvrdohlavě odmítají dát své děti do zemědělských učilišť i uzavřít s JZD a Československým státním statkem smlouvu (SOAK, inv. č. 226).

Pro onemocnění epidemickou chřipkou byly prodlouženy pololetní prázdniny od 29. 1. do 10. 2. 62. Dne 27. 4. 62 zemřel v kolínské nemocnici žák 4. třídy Petr Kesner na rakovinu střev (SOAK, inv. č. 226).

Kurzy jazyk německého a anglického byly zahájeny na škole v Týnci nad Labem péčí Osvětového domu v Kolíně. Pro velký počet přihlášených bylo organizováno několik skupin. Vyučovalo se po celé odpoledne až do večera vždy v pátek (SOAK, inv. č. 226).

Komplexní rozbor za rok 1962, projednaný na schůzi rady MNV v Týnci nad Labem dne 31. ledna 1963 udává: *„Velká většina žáků má v celku chování bez závad, někteří ovšem vybočují z mezí slušného chování a projevují se ve vyšší míře u dětí krádeže drobných předmětů a potřeb. Pátráním se došlo k závěru, že jedním z rysů tohoto negativního jevu je zvýšená životní úroveň dětí a rodičů vůbec a pak i to, že naše děti dostávají mnoho věcí ve škole zdarma (potřeby, sešity, učebnice a podobně). Mnozí si též neváží těchto darů a připadá jim tato péče jako samozřejmost, necítí přímo tu souvislost s vlastní prací a přičiněním.“ (SOAK, inv. č. 226, str. 242).*

### **1.3.6 Školní rok 1962/63**

Od 1. 1. 1963 po úpravě byla v původním zdravotnickém středisku na náměstí v č.p.3 umístěna jedna třída, tj. 5.B a dále byla získána jedna místnost pro družinu mládeže, která zatím byla prozatímně umístěna v klubovně požárního sboru. Od 1. dubna 63 byly opět přestěhovány, neboť všechny místnosti v č.p.3 byly přiděleny nově zřízenému obvodnímu oddělení veřejné bezpečnosti. Proto byla třída 5. B umístěna ve sborovně sokolovny a obě oddělení družiny mládeže ve třídách v budově č.p.235 (SOAK, inv. č. 226).

Dne 30. června 1962 byla pro malý počet žáků uzavřena škola ve Veletově a všechny děti (celkem 31) odtud přešly od nového školního roku do školy týnecké (SOAK, inv. č. 226).

Od 1. září 1962 byla ustanovena na zdejší škole poprvé placená skupinová vedoucí pionýrské organizace, a to Libuše Krombholzová, narozená 12. 4. 44 v Týnci nad Labem, svobodná, absolvovala Střední všeobecně-vzdělávací školu v Kolíně, bytem také v Týnci nad Labem (SOAK, inv. č. 226).

Obě školní budovy nevyhovují ani počtu žactva, ani po stránce využití. Již v roce 1936 byly opatřeny plány na nástavbu druhého poschodí budovy čp. 85, avšak pro odpor některých členů městské rady ze stavby sešlo a plány zůstaly nevyužity. V roce 1962 vyhotovil architekt Ing. Pilař z Kolína nové plány, a to I. etapa – nástavba II. poschodí, II. etapa – přístavba budovy směrem do náměstí na místě rohového domu č.p.158 a vedlejšího, tj. č.p.340. Náklad na plány vy výši 25000 Kčs celý uhradilo zdejší SRPŠ ze svého a realizace plánů by činila asi 2 miliony Kčs. Ale tato stavba nebyla nakonec vzata do plánu, a do roku 1970 s ní nelze počítat (SOAK, inv. č. 226).

### **1.3.7 Školní rok 1963/64**

Rok 1963/64 proběhl ve znamení oslav 15. výročí založení pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže (dále jen PO SSM) na školách a v okresech. Na oddílových besedách vzpomínali pionýři na vývoj PO, na chyby v počátcích vývoje, kdy nebyly zkušenosti. PO SSM se stala významným činitelem ve výchově dětí a předním pomocníkem školy (SOAK, inv. č. 226).

Ve školní práci bylo postupováno podle pracovního plánu, který vycházel z nedostatků loňského školního roku, a snažil se tyto nedostatky odstranit. Byly vytyčeny tyto hlavní cíle:

- *„výchova žáků v duchu komunistické morálky*
- *zkvalitnění výchovy ve všech předmětech*
- *odstranění nežádoucího narušování školy*
- *sepětí školy se životem*
- *péče o ideový růst učitelů*
- *výchova žactva k volbě povolání“* (SOAK, inv. č. 226, str 258).

Ředitel školy František Krumich byl přeložen do Kolína a na jeho místo nastoupil Josef Drbohlav ze Záboří nad Labem. Jeho zástupcem byl Josef Kurka. Horynová Eva, která byla na zdejší škole vychovatelkou školní družiny, byla ustanovena učitelkou a pověřena vyučováním v první třídě (SOAK, inv. č. 226).

Týnec nad Labem se nachází na rozhraní tří okresů – Kolín, Pardubice a Kutná Hora. Tam většinou pracují rodiče vycházejících dětí, kteří žádají, aby i jejich děti po vyjití školy byly zařazovány na pracoviště podle místa bydliště. Proto je nutné v příštích letech toto přání rodičů respektovat – a podle názoru ředitele školy *„nečiniti překážky, naopak zařídit, aby děti byly zařazovány na pracoviště podle bydliště a ne podle sídla školy. Jinak by se žáci naší školy odhlašovali do svých okresů a tam navštěvovali školy“* (SOAK, inv. č. 226, str. 259).

### **1.3.8 Školní rok 1964/65**

Školní družina má v tomto školním roce dvě oddělení, je umístěna ve 2 školních třídách, a pečuje převážně o přespolní, dojíždějící žáky. Jedna vychovatelka pečuje o žáky již od 6.30 hod. ráno do 7.15 hod. a potom žáci odejdou do svých tříd. Vychovatelka dopoledne provádí hospitace po třídách, má dozor o přestávkách, a vede své oddělení do 14. hodin. Druhá vychovatelka nastupuje v 10.30 hodin a od 14 hodin spojuje obě oddělení. Družina je dobře vybavena hračkami, pomůckami. Jen v tomto roce bylo zakoupeno vybavení a hračky za 3000 Kčs. Vychovatelky jsou Kasalová Marta a Mazurkiewitzová Jiřina (SOAK, inv. č. 226).

### **1.3.9 Školní rok 1965/66**

Školní rok probíhal ve znamení příprav na XIII. sjezd KSČ, který se konal v červnu 1966 v Praze. Sjezd vyzdvihl *„že ve školské politice strany platí nadále plnění dalšího rozvoje školství, jak jej navrhlo zasedání ÚV KSČ ve dnech 21. až 22. října 1964. Do popředí vstupují kvalitní stránky školství, větší zodpovědnost učitelů za vysokou úroveň vědomostí žáků, za upevňování socialistického světového názoru a zdravých morálních a charakterových rysů mladého člověka.“* (SOAK, inv.č. 227, str 57).

Od 1. září 1965 uskutečňovala místní školská komise opatření k diferenciaci výuky na základě zájmů, nadání a schopností starších žáků, zejména v 9. ročníku. Na kolínském okrese byly pro diferenciaci žáků v 9. třídách vybrány tři základní devítileté školy a to v Kolíně, Zásmukách a Kostelci nad Černými lesy. Na Základní devítileté škole (dále jen ZDŠ) v Týnci nad Labem byla zavedena pokusně diferenciacie v 9 ročníku v českém jazyce a v matematice, aby žáky studijního typu lépe připravili pro další studium. Tato diferenciacie měla své klady (větší náročnost na vědomosti žáků), ale také nedostatky (v oddělení praktickém nebyli žádní „tahouni“, takže toto oddělení mělo velmi slabý průměr). Dále došla škola k závěru, že diferenciovat žáky v devátém ročníku je pozdě a s diferenciací by bylo lepší začít dříve (SOAK, inv. č. 227).

Dále byl vypracováván v rámci okresu Kolín návrh úpravy sítě Základních devítiletých škol, s cílem výrazného snížení malotřídek. Došlo proto od 1. září 1965 ke zrušení jednotřídní školy v Bělušicích, a od 1. února 1966 jednotřídky v Labských Chrčicích. Do školy v Týnci nad Labem bylo převedeno 12 žáků z Bělušic a 9 žáků z Labských Chrčic do 1. – 4 ročníku školy. Žáci mají dobré autobusové spojení, stravují se ve školní jídelně a ve volném čase je o ně postaráno ve školní družině (SOAK, inv. č. 227).

Ředitelem školy je Drbohlav Josef (Záboří nad Labem), zástupce je Kurka Josef (Týnec nad Labem). Ve škole je celkem 15 tříd a 21 učitelů. Provozní zaměstnanci školy jsou Kozel Bohumil – školník v budově č.p.85, jeho manželka Kozlová Valerie – školnice v budově č.p.235, a jejich dcera Alena Nováková – uklízečka v budově č.p.85. Základní organizace KSČ na škole čítá 11 členů, předseda Ladislav Mencl. Zdejší školu navštěvuje celkem 471 žáků, z toho 236 chlapců a 235 děvčat (SOAK, inv. č. 227).

Kronika města uvádí, že:

- „250 dětí má dělnické rodiče
- 35 dětí má rodiče v JZD
- 22 dětí má rodiče ve Státním statku
- zbytek v různých povoláních.
- 291 dětí má zaměstnané matky
- 24 dětí je členem Československého svazu mládeže“ (SOAK, inv. č. 227, str. 60).

Umístění dětí vycházejících z devátých ročníků je následující:

- do zaměstnání – 8 dětí do zemědělství, 4 do stavebnictví, 4 do dopravy, 1 do hornictví a 2 do chemického oboru
- na studie – Střední všeobecně vzdělávací škola Kolín 5 dětí, Kutná Hora 1, Přelouč 2 děti, Ekonomická škola Kolín 2 děti, Ekonomická škola zemědělská Liblice 1 žák, Střední průmyslová škola strojírenská Kolín 2 děti, Střední průmyslová škola elektrotechnická Kutná Hora 1 žák, Střední zemědělská technická škola Čáslav 2 žáci, Střední průmyslová škola potravinářská škola Pardubice 2 žáci, Zdravotnická škola v Kolíně 2 žáci,
- do různých oborů ostatní žáci a žákyně (SOAK, inv. č. 227).

Zahájení školního roku bylo dne 1. září 1965 slavnostním způsobem na náměstí, kde po projevu ředitele školy, zástupce Okresního národního výboru, KSČ, zdejšího MNV a strojírny jako patrona, odešly děti do školních učeben, kde jim byly rozděleny učebnice. *„Žel mnohé v příšerném stavu, špinavé, roztrhané, třeba všechny listy v čítance volné). Ze strany rodičů, přes dobrou snahu, nebylo možné opatřit dětem učebnice nové, ježto nebyly vůbec v prodeji.“* (SOAK, inv. č. 227, str. 61).

Jako každoročně, i letos zúčastnila se škola všech veřejných i vlastních oslav: Velké říjnové socialistické revoluce, Mezinárodního dne žen, Dne armády, Února 1948 atd. Přes 300 dětí se zúčastnilo 6. 4. 1966 představení v Oblastním divadle Kolín „Paní Marjánka, matka pluku“. Dne 30. června 1966 byl školní rok slavnostně zakončen na hřišti školy (SOAK, inv. č. 227).

Ve školní jídelně se v 263 stravovacích dnech podalo celkem 42329 obědů. Stravovali se zde žáci a žákyně školy, děti z Mateřské školy v Týnci nad Labem a zaměstnanci obou škol (SOAK, inv. č. 227).

Školní budovy již naprosto nestačí svému účelu. Podle zprávy ředitele školy přednesené na veřejném zasedání MNV dne 7. října 1965 *„škola je v popředí zájmu celého národa, v ní se vytváří ideový profil mladého člověka. I my modernizujeme naši školu po stránce vnější i vnitřní. Jsme si ale vědomi, že tento velký úkol nezvládneme sami, bez pomoci veřejnosti, MNV, rodičů apod...* (SOAK, inv. č. 227, str. 63). Zatím se vyučuje ve dvou budovách č.p.85 a 235, které jsou starší. Nová škola se měla stavět již před dvaceti lety, ale dosud nestojí, a v původním projektu na novém staveništi stát nebude. Zásluhou SRPŠ je však vyhotovena nová dokumentace na přístavbu a nástavbu budovy č.p.85, kterou by se získalo 7 nových tříd, šatny, dílny, nové hygienické zařízení, prostory kabinetů, sborovna s hovornou, ředitelna, a jedna místnost pro kancelář školníka apod. Byla by to škola moderní, vyhovující po všech stránkách. Výstavba je rozdělena do třech samostatných etap. Náklady na stavbu jsou asi jeden a půl milionu korun československých. Snad se v příštím roce z toho uskuteční alespoň ústřední vytápění, nákladem 120000 Kčs. Špatná střecha na č.p.85 potřebuje nezbytně přeložit. Práce byla zadána již před dvěma roky Okresnímu stavebnímu podniku Kolín. Střecha však dosud není opravena, i přes to, že zatéká do sborovny i na chodby. Ani přes urgence Městského národního výboru a Okresního národního výboru Okresní stavební podnik dosud slibované práce neudělal. Budova č.p.235 je v odpovídajícím stavu. Zásluhou SRPŠ byly vysekány ve zdi skříňky na boty, a o prázdninách byly položeny v 1. třídě parkety (SOAK, inv. č. 227).

Školní družina má dvě oddělení. Vedoucí vychovatelka je Marta Kasalová z Kojic, vede žáky od pátého až devátého postupného ročníku, a vychovatelka Mazurkiewitzová Jiřina z Vinařic vede děti od prvního do čtvrtého postupného ročníku (SOAK, inv. č. 227).

SRPŠ vede jako předseda Vlček Antonín, příslušník Veřejné Bezpečnosti. Činnost tohoto sdružení se soustřeďovala na hmotnou pomoc škole, hlavně při přípravě na budování ústředního topení, organizování prací a podobně. Každoročně organizuje a finančně podporuje školu v přírodě (4 třída) v chatě Sdružalce ve Svatém Petru v Krkonoších, a poskytla příspěvek na každého žáka 100 Kčs z pokladny SRPŠ (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.10 Školní rok 1966/67**

Škola se v tomto roce řídila dle usnesení XIII. sjezdu KSČ, který si vytkl za cíl všestranný rozvoj socialistické společnosti. „*Usnesení toto uložilo na školu větší náročnost, aby škola ideově působila na mladého člověka, a proto i učitel musí být vyspělý ideově, musí vedle odbornosti a vědeckosti být politicky vyspělý a přesvědčený marxista. Zásadou je, že hlavní práce učitele je ve škole, a potom teprve v mimoškolní činnosti, kde je jeho místo v práci kulturní a osvětové, v národních výborech, aby každý učitel měl spojení se životem v obci, kde působí.*“ (SOAK, inv. č. 227, str. 82).

Ministerstvo školství ve druhém pololetí tohoto roku dalo možnost zavést 10 volných sobot. Škola v Týnci nad Labem tyto volné soboty zavedla. Od 1. dubna byla provedena platová úprava učitelům a vychovatelům na školách prvního cyklu a v mateřských školách, a tím vláda zhodnotila práci učitelů (SOAK, inv. č. 227).

Učitelství kolektiv podle bydliště – jedna třetina z Týnce, dvě třetiny z cizích obcí, tedy nedobré „*spojení s lidem, kde působí*“ (SOAK, inv. č. 227, str. 82). Z celkového počtu 16 tříd, byla jedna provizorně umístěna ve sborovně Sokolovny. Ve škole je celkem 466 žáků. Žáků z Týnce je celkem 221, dále jsou zde žáci z obcí Bělušice, Božec, Krakovany, Lžovice, Vinařice, Labské Chrčice. Veletov, Svárava, Záboří nad Labem. Nejvíce dětí dojíždí do školy v Týnci nad Labem ze Záboří nad Labem. Všichni přespolní žáci dojíždějí do školy převážně autobusy, spojení tímto dopravním prostředkem je vyhovující. Jediná škola v obvodu Týnce nad Labem je Základní devítiletá škola v Krakovanech. Příprava dětí od první do páté třídy na této škole je celkem dobrá žáci z Krakovan přicházejí do Týnce nad Labem do šestého ročníku. Žáci ze Základní devítileté školy v Záboří nad Labem (okres Kutná Hora) přicházejí do 5. třídy a připravenost je celkem dobrá. (SOAK, inv. č. 227).



Vedoucí vychovatelka školní družiny je Kasalová Marta z Kojic, vychovatelka Mazurkiewitzová Jiřina z Vinařic. Obě studují a každý pátek dojíždějí za tím účelem do Prahy. Školní družina nemá vlastní místnosti, proto byla umístěna ve druhé a páté třídě. Skupinová vedoucí pionýrské organizace na škole je Libuše Krombholzová z Kolína, která je současně členkou okresního výboru Československého svazu mládeže a dále studuje učitelství. Výchovné výsledky v tomto školním roce byly v celku dobré, až na dva případy 3. stupně z chování. Dva chlapci romského původu se vloupali do chaty a odcizili různé věci. Škola v přírodě se uskutečnila v Bratrouchově v Krkonoších na přelomu května a června 1967. Stav budov a nedostatky proti loňskému školnímu roku se nezlepšily (SOAK, inv. č. 227).

Zpráva ředitele školy na ideologické schůzi dne 25. 10. 1966 na téma „O komunistické výchově“ uvádí: „*Naprostá většina naší mládeže má k socialismu vřelý vztah. Naši mladí lidé jsou odlišní od předchozích mladých generací, ale snad jedině v tom, že dospívají v podmínkách socialismu, který pro ně vybudovali jiní. Nepamatují již kapitalismus, světovou válku a okupaci. Všechno to převratné z prvních poválečných let, to, co formovalo citově i jinak tehdejší generaci mladých, znají již jen z dějepisu. Je proto logické, chápe-li mládež socialismus jako samozřejmost, protože jiné nepoznala. Proto činí někdy závěry a soudy neuváženě, jejich kritiky současnosti i nedávné minulosti, je ovlivněna lidmi, kteří mají v hlavách ideový zmatek, nebo lidmi, kteří našemu režimu nepřejí, a jsou to často i rodiče apod. a proto výchova mládeže je velmi složitá.*“ (SOAK, inv. č. 227, str 90).

### **1.3.11 Školní rok 1967/68**

V tomto roce se ve škole plnila usnesení XIII. sjezdu Komunistické strany Československa ve výchovném formování mládeže jednoznačně v duchu ideí socialismu. To souvisí také s povznesením a upevněním autority učitele a vychovatele, neboť „*učitel je hlavním výchovným činitelem ve státě. Jeho vzdělání je díky zavedení vysokoškolského vzdělání učitelů plně na výši. Je potřeba, aby se učitelské vzdělání a povolání stalo přitažlivé i pro chlapce, aby nepřevažoval feminizmus, a tím aby se zkvalitnilo vyučování a výchova mládeže. Dále by bylo třeba, v naší pedagogice navazovat na bohatou tradici našich národů, která byla nejlepší v Evropě, neboť Komenský předstihl svou dobu o několik století a dodnes jeho pedagogické zásady platí.*“ (SOAK, inv. č. 227, str 105). Tato hlediska měl na mysli ministr školství a kultury doktor Jiří Hájek i jeho nástupce doktor Kadlec a program KSČ ze dne 5. dubna 1968 se stal směrnicí k rozvinutí našeho základního školství po další léta (SOAK, inv. č. 227).

Budova školy je v té době nedostačující, proto byla pronajata jedna místnost v domě č.p.125 od Antonína Kaliny jako učebna 4 tříd. Na tělocvik žáci docházejí do zdejší sokolovny a nájemné činí ročně 2400Kčs. 7. 11. 1968 se uskutečnila školní oslava 50 výročí Velké říjnové socialistické revoluce v kině (umístěno v prostorách hostince č.p.157 „Pod Sokolovnou“). V prosinci proběhl zájezd dětí z pátých tříd do Národního divadla v Praze na představení Zimní pohádka. V červnu se učitelský kolektiv zúčastnil zájezdu do Maďarska. Ve školní družině v pátek zastupuje Pivetzová Emilie, učitelka v důchodu (SOAK, inv. č. 227).

Polednový politický vývoj uvolnil i církevní a náboženský život, a tím se velmi zvýšila návštěva katolického kostela a sboru církve československé. Rozhodnutím vlády bylo povoleno vyučování náboženství mimo učební rozvrh školní. Tam, kde církve nemají k vyučování náboženství potřebné místnosti, mohou používat i školních učeben. A tak tomu bylo i ve škole v Týnci nad Labem, kde katolické náboženství vyučoval administrátor z Konárovic, p. Alois Cvrček 98 dětí, a náboženství evangelickému faráři František Matula z Krakovan 67 dětí (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.12 Politika roku 1968**

#### a) Polednový vývoj

Dne 3. – 5. ledna 1968 zasedal v Praze Ústřední výbor Komunistické strany Československa, aby pokračoval v jednání, započatém v prosinci 1967. Ukázal na chyby a deformace, které se zvláště v roce 1952 a další léta v Československé socialistické republice (dále jen ČSSR) staly. Rozděлил funkci prvního tajemníka Komunistické strany Československa a prezidenta ČSSR, protože obě tyto nejvyšší funkce, politická a státní, byly soustředěny na jednu osobu - Antonína Novotného. Jemu byla kladena vina za minulé události. Současně Ústřední výbor Komunistické strany Československa zvolil prvním tajemníkem Alexandra Dubčeka. Dne 30. března 1968 byl za odstoupivšího Antonína Novotného zvolen prezidentem republiky armádní generál ve výslužbě Ludvík Svoboda, což s nadšením přijalo téměř všechno obyvatelstvo Týnce nad Labem. A tak se od ledna 1968 rozvíjel tzv. polednový vývoj, jehož heslem bylo „socialismus s lidskou tváří, tolerující i viníky deformací“. Dubček se stal idolem našich občanů, kteří s nadějí vzhlíželi do budoucnosti. Noviny psaly volně, bez cenzury, na častých veřejných schůzích se rovněž volně mluvilo a kritizovalo. Charakteristickým rysem polednové politiky se zdálo být, že se politika přece jen do určité míry přestala dělat za zavřenými dveřmi. A do této nadějně a slibné pohody, jako hromová rána přišly srpnové události (SOAK, inv. č. 227; Žmolil, 2010).

## b) Srpen 1968

Kronikář města popisuje svoje vzpomínky na srpen 1968 takto: „*Dne 21. srpna 1968 před pátou hodinou ranní – probudil mne hluk z ulice a otevřeným oknem doléhalo ke mně rozličné volání: jsme obsazeni ruským vojskem! Otevřel jsem radiopřijímač, z něhož se ozývali rozličné hlasy a opakování zprávy, že včera 20. srpna o 23 hodině přešlo pět armádních sborů pěti států Varšavské smlouvy hranice ČSSR. Lidé u nás již nešli do práce, na ulicích se tvořili hloučky občanů a na tvářích všech bylo vidět jednoznačnou otázku „proč?“*“ (SOAK, inv. č. 227, str. 135)

Týž den v 11.30 až do 15 hodiny projížděli Týncem nad Labem polští vojáci v tancích a obrněných vozech. Až do pozdních večerních hodin probíhají diskuze v ulicích. Druhý den ráno se na mnohých místech objevují různé nápisy, hlásající převážně vlastenecká hesla. Městem opět projíždějí kolony tanků, tentokrát sovětských. V následujících dnech se situace postupně uklidňovala. „*A tak se uklidnila během pozdějších dnů postupně hladina rozrušeného života našeho městečka, až nastala „normalizace“ i v Týnci nad Labem. A podle prohlášení stranických činitelů, bylo obyvatelstvo jimi ujišťováno, že nejde o kapitulaci, ani opuštění polednového kursu, ale jen o zvolnění tempa v provádění původních cílů. Zda tomu tak je, ukáže budoucnost.*“ (SOAK, inv. č. 227, str. 139)

### 1.3.13 Školní rok 1968/69

V říjnu 1968 proběhly oslavy 50 výročí vzniku naší republiky. Kronikář města napsal: „*Naplnil se pravý opak honosně věšteckých slov císařské rakouské hymny: Říš rakouská nepomine...“.* kapitulace hladové a demoralizované armády u Vittorio Veneto v severní Itálii, revoluce v Praze, v Záhřebu a v Budapešti, náš 28. říjen 1918, to všechno byl už jen závěrečný akt v osudovém dramatu habsburské monarchie a zrodila se naše samostatná Československá republika, jejíž první prezident T. G. Masaryk se dne 21. 12. 1918 vrátil do Prahy. *A splnila se věštecká slova naší legendární kněžny Libuše: „vláda věcí tvých se opět do rukou tvých vrátí, ó lide český!“* (SOAK, inv. č. 227, str. 142)

„*Začátek nového roku 1969 byl velmi významný pro národy Čechů a Slováků, neboť 2. ledna se ujala svých funkcí nová vláda – vůbec první federální vláda ČSSR. Úderem 1. ledna 1969 vešly v platnost principy československé federace, slavnostně uzákoněné dne 28. října 1968. S důvěrou, že se poměry politické i hospodářské postupně v tomto roce uklidní v celém státě, hledíme novému roku vstříc s nadějemi. A dokud má člověk naději, je dobře. Jakmile ji ztratí, nemá nic.*“ (SOAK, inv. č. 227, str. 213). Dne 17. dubna 1969 odstoupil Alexandr Dubček,

pro kterého v roce 1968 většina týneckých občanů horovala. Na místo prvního tajemníka ÚV KSČ byl zvolen Gustav Husák (SOAK, inv. č. 227).

Zahájení školního roku 1968/69 se svou atmosférou lišilo od minulých let. Vzrušená doba, která provázela minulé měsíce po lednu 1968, ovšem i příchod vojsk Varšavské smlouvy do naší země, to vše poznamenalo i práci na školách. Po stránce odborné byla prováděna výuka podle osnov. Byla však narušena výuka ruského jazyka, protože bylo zrušeno dělení tomuto cizímu jazyku, při počtu dětí 30 ve třídě. Také zde byla nechuť učit se ruštině, která byla živena zvláště rodiči dětí. Když zhodnotíme průběh celého školního roku, musíme říci, že všichni učitelé na týnecké škole plnili osnovy, netrpěli neuvážené projevy žáků, které by výchovně narušily dobrý chod školy (stávky, hanlivé nápisy atd.). K takovým projevům na zdejší škole nedošlo. V červnu 1969 se děti ze 4 třídy zúčastnily školy v přírodě v Desné u Tanvaldu. Ze školní družiny odchází v březnu 1969 Jiřina Mazurkiewitzová na mateřskou dovolenou, nahradila ji Vondrová Marie z Týnce nad Labem (SOAK, inv. č. 227).

#### **1.3.14 Školní léta 1969 - 1976**

Novým zástupcem ředitele školy se stal pan Ladislav Mencl. V roce 1970 byla realizována přístavba tříd základní devítileté školy. Investorem je Městský národní výbor Týnec nad Labem. Projekt vypracoval Okresní stavební podnik pro zemědělskou a místní výstavbu a opravy Kolín. Projekt řeší přístavbu dvou tříd o výměře 2x45,6 m zástavbou velkého výklenku ve dvorní části, jednu třídu v přízemí, a jednu třídu v prvním patře. V suterénu bude využit prostor 44m<sup>2</sup>, který bude přestavěn na šatny. V prvním patře se zruší ředitelna a prodlouží se o ni chodba za účelem prosvětlení chodby, a jako náhradu za to se získá v malém výklenku jeden kabinet a ředitelna. Ve dvorní části se přistaví zádveří. Pro kanalizaci se vybuduje nový septik ve dvoře. Celkový propočtený náklad na stavební práce včetně septiku, kanalizace, elektroinstalace a instalace zdravotní je spočítán na Kčs 550075,97 (+ nepředvídané náklady 7 % tj. 38505,32 Kčs) (SOAK, inv. č. 227).

Zajímavost ze školy: „*Všem přátelům a známým sdělujeme, že nás navždy opustila třída 9. A se svou třídní učitelkou Klárou Loudovou. Všichni, kdož jste je znali, věnujte tichou vzpomínku.*“ (následuje 10 jmen žáků a 13 jmen žákyň). Podobné úmrtní oznámení vydala 9. B třída zdejší ZDŠ a obě oznámení byla vyvěšena ve výkladní skříni na náměstí na konci školního roku 1969/1970 (SOAK, inv. č. 227, str. 240).

V roce 1972 má škola v Týnci nad Labem celkem 392 dětí v 17 třídách, z toho 187 dívek a 205 chlapců. Do školy nastupuje František Černý, který se později stane ředitelem školy.

Podle sdělení ředitele školy: „jsou v poměrně velkém počtu proti jiným školám u nás, žáci přihlášení na náboženství. Někdo si myslí, že výuka náboženství nemůže nikomu škodit. To je právě ten omyl, který má pro vnímavou duši mladého člověka nedozírné následky. Učitel mu říká o materialistickém světovém názoru, a v tom duchu jsou zaměřeny všechny vyučovací předměty, a v náboženství se děti dovídají pravý opak. To je veliký rozpor.“ (výňatek z Hodnocení práce Základní devítileté školy pro školy za školní rok 1971/72 od Josefa Drbohlava) (SOAK, inv. č. 227, str. 290).

Ve dnech 26. a 27. listopadu 1971 proběhly volby. Ustanovující schůze nového Městského národního výboru v Týnci nad Labem se konala 17. 12. 1971, novým předsedou byl zvolen Skřivánek Josef, duchodce z Vinařic, místopředseda Krumich František a dalších 10 členů rady, dále byly ustanoveny komise Městského národního výboru: komise veřejného pořádku, bytová, kulturní a školská, finanční a plánovací, obchodu, sociální a zdravotní, výstavby a zemědělská, místního hospodářství, sbor pro občanské záležitosti. V roce 1975 rezignoval na své místo předseda Městského národního výboru Josef Skřivánek ze zdravotních důvodů. Na jeho místo dočasně nastoupil Jaroslav Vrána. Dlouholetý kronikář Josef Mejstřík se vzdal své funkce kronikáře ve věku osmdesátí let ze zdravotních důvodů. Od tohoto roku se psaní městské kroniky ujímá ing. Horymír Žmolil. 22. a 23. října 1976 se konaly další volby. Předsedou Městského národního výboru v Týnci nad Labem se stal Procházka Jan, místopředsedou Vrána Jaroslav, dále byli zvoleni předsedové jednotlivých komisí (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.15 Školní rok 1976/77**

Ředitelem školy se v roce 1976 stal František Černý. Ve školním roce 1976/77 má škola 396 žáků, 16 tříd, 23 učitelů (z toho 17 žen), a dále zde jsou 4 provozní zaměstnanci. Základní devítiletá škola má stále dvě školní budovy. Hlavní budova č.p.85 je vyhovující, i když má malé šatny a nedostatek místa pro sklady. Budova národní školy je nevyhovující a to jednak špatnou orientací tříd, rovněž lokální topení nevyhovuje požadavkům moderní školy. Budova školních dílen je pouhým provizoriem. Nemá vlastní hygienické zařízení. Nevyřešeným problémem zůstává otázka tělocvičny, kterou škola stále nemá. Jak uvádí kronika města Týnec nad Labem: „škola však v dohledné době nebude vyhovovat ani jako celek, a to z důvodu zvýšeného počtu dětí kapacitně a po stránce technické moderním nárokům na ni kladeným. Jediným řešením je uvažovaná přístavba s celým komplexem dalších zařízení.“ (SOAK, inv. č. 227, str. 320).

Školní dílny a družina byly v tomto roce vybaveny teplou vodou, dále byl upraven a přebudován školní pozemek, provedena výměna odpadních potrubí v národní škole č.p.235, Proběhla úprava šaten, kotelny a modernizace tříd a kabinetů (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.16 Školní rok 1977/78**

Škola má v tomto školním roce 16 tříd, celkem 391 žáků a dvě oddělení družiny. Vychovatelky ve školní družině jsou J. Mazurkiewitzová a V. Fialová. Třídy i kabinety jsou vybaveny novým nábytkem a byly získány nové školní pomůcky pro modernizaci výuky. První ročník od tohoto roku pracuje podle nových osnov. Hlavní budova je v dobrém stavu. Ve všech třídách se provádí obložení stěn a současně jsou třídy přebudovány na odborné pracovny. Malá budova č.p.235 není v příliš dobrém stavu, střecha je chatrná a ani topení není vyhovující. Po převedení na naftová topidla se tento stav výrazně zlepšil. V budově čp. 340 je umístěna dílna a přípravná materiálu a v prvním patře jsou tři místnosti školní družiny. Nedostatkem je, že budova nemá samostatné WC. Hygienické zařízení bude postaveno v roce následujícím. V tomto roce byl zhotoven projekt na a provedeny přípravné práce. Školní jídelna je ve stavu uspokojivém. Přístavba nové školy je schválena a to v prostoru „Tomáškova dvora“. Má jít o stavbu typizovanou a nyní se pracuje na celkové studii areálu školy. V otázce výstavby dalších školních budov se původní plány nakonec poněkud změnily. Místo 7 tříd a dvou pracoven se z ekonomických důvodů uvažuje o výstavbě pouze šesti tříd.

Dne 1. února uspořádala Osvětová beseda ve spolupráci s místní Základní devítiletou školou výstavu obrazů malíře Rudolfa Guštara ze Lžovic v místní škole. Soubor 25 obrazů nazvaných „Uhelná cesta“ zdůraznil změny na řece Labi, kterými Týnec nad Labem poslední roky žije a které vyplynuly z potřeb dodávek uhlí pro chvaletickou elektrárnu. Velký zájem projevovali zvláště žáci místní Základní devítileté školy. A proto 8. 4. 1978 pod Guštarovým vedením ve zdejší škole zahájil činnost výtvarný kroužek. V září se uskutečnila první výstavka prací výtvarného kroužku. Dále zde od 1. 2. 1978 pracuje fotokroužek, který vede pan Bajer (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.17 Školní rok 1978/79**

V budově č.p.340 bylo vybudováno nové hygienické zařízení. Kromě toho proběhlo závěrečné jednání o plánované přístavbě školy. Státí dotace umožnily v rámci nové koncepce výuky velmi dobré vybavení školy, zejména ve výchovných kabinetech. Z dalších stavebních aktivit můžeme uvést dokončení tělovýchovného areálu u školy ke dni dětí, přípravu školního dvora malé školy pro výuku v přírodě, výstavbu chodníku mezi budovou školy a družiny a

provedení parkové úpravy školního parku výsadbou okrasných dřevin. Velkých úspěchů dosahovala škola prostřednictvím Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže ve všech soutěžích touto organizací pořádaných. Vedle toho se i žactvo dobře umísťovalo i na předmětových olympiádách (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.18 Školní rok 1979/80**

Od tohoto školního roku byla pátá třída již součástí druhého stupně. Do devátého ročníku školy v Týnci nad Labem přibyli žáci z obvodu Základní devítileté školy Žíželice a Hlavečnick. Nyní dochází do týnecké školy žactvo z 20 obcí tří okresů (SOAK, inv. č. 227).

V hlavní budově byla dokončena generální oprav elektrické instalace, škola byla nově vymalována, sborovna byla vybavena novým nábytkem. Bylo také započato s generální opravou budovy školní družiny. V budově byla provedena výměna oken, dveří, nová dlažba, nová elektroinstalace, nové schodiště, nové obklady učeben, odstranění pavlače a suchého WC. Práce provedl Okresní stavební podnik Kolín, dále pak provozovny Městského národního výboru Týnec nad Labem a na některých pracích se podíleli i učitelé. V současné době je zpracováván projekt přístavby nové školy. Dokončení projektu přístavby má být v lednu 1981. V témže roce mají být započaty první práce (kanalizace, septik, demolice stodoly). Škola je průběžně vybavována novou didaktickou technikou a novými pomůckami. Pravidelně jsou prováděny i návštěvy kulturních představení ve Chvaleticích a v Kolíně. V prvních až čtvrtých třídách je prováděn pravidelný plavecký výcvik, tentýž probíhá i v šestých třídách (SOAK, inv. č. 227).

Výbor organizace Sdružení rodičů a přátel školy je sedmičlenný, předsedou je A. Zips. Informovanost všech rodičů se zajišťuje přes třídní důvěrníky, se kterými se výbor schází čtvrtletně a tvoří takzvaný rozšířený výbor. V oblasti kulturní byl uspořádán tradiční ples SRPŠ. Je nejen akcí společenskou, ale i zdrojem finančních příspěvků této organizace. Dalším zdrojem příjmů jsou příspěvky od rodičů ve výši 20 Kčs. Všechny tyto prostředky jsou věnovány na příspěvky dětem na školní výlety, na lyžařský výcvik a školu v přírodě (SOAK, inv. č. 227).

### **1.3.19 Škola – 80.léta**

Ve dnech 5. a 6. června 1980 se konaly volby do zastupitelských orgánů. Předsedou Městského národního výboru v Týnci nad Labem byl opět zvolen J. Procházka. Při městském národním výboru pracovala řada komisí. Mezi komise, které pracovaly pro Městský národní výbor, patří **Sbor pro občanské záležitosti**. Sbor provádí týneckého občana od narození až

po jeho poslední dny. Účastní se vítání občánků, vítání prvňáčků do školy a při jejich loučení s mateřskou školou (MŠ). Je zastoupen při slibu pionýrů a jisker. V roce 1985 se zúčastnilo slavnostního pionýrského slibu v obřadní síni MNV 38 žáků, složení slibu v Praze pak 26 žáků. Sbor se nadále účastní předávání občanských průkazů, povolávacích rozkazů pro brance. Dále se účastní svatebních obřadů a navštěvuje starší občany při životních jubileích. **Komise školská a kulturní** (předsedkyně p. Čepičková) – komise sestavuje plán kulturních činností obce, spolupracuje při zařazování dětí do MŠ, sledovala činnost MŠ i ZŠ. Schvalovala žádosti o pořádání plesů a tanečních zábav, sledovala práci Osvětové besedy, okrskové knihovny a kronikáře. Po dvacetileté přestávce začaly opět vycházet Týnecké noviny. **Komise pro tělovýchovu a mládež** (předsedkyně p. Březinová) se zabývá činností mládežnických a tělovýchovných organizací. Jednalo se o Tělovýchovnou jednotu Sokol Týnec nad Labem, Svaz socialistické mládeže, Pionýrskou organizaci socialistického svazu mládeže a mládežnické kroužky Svazarmu, Rybářského svazu, Mysliveckého sdružení a Filatelistického klubu. **Komise branné výchovy** (předseda J. Brabec) sledovala činnost branných organizací mládeže, zejména branného kroužku Svazarmu při základní škole a odboru turistiky Tělovýchovné jednoty Sokol Týnec nad Labem. Svazarm má v Týnci dva oddíly. Jeden je oddíl kynologie a druhý je oddíl branných sportů, který působí při základní škole (SOAK, inv. č. 227).

V roce 1982 bylo započato s přístavbou základní školy. Plánovaná hodnota díla byla 506 000 Kčs. Vedle toho bylo pokračováno ve výstavbě technicko-inženýrských sítí k této stavbě. Koncem roku došlo k částečnému narušení vzhledu a úpravy školního pozemku pro pěstitecké práce v důsledku terénních prací nutných pro přístavbu školy. V roce 1981 a 1982 obdržela škola pohár pro nejlepší školu okresu v lehké atletice. V roce 1983 byla provedena generální oprava v malé škole, jako příprava na vytápění akumulacími kamny. Plynule dále probíhá přístavba osmitřídního pavilonu ZŠ. Od roku 1984 byla základní škola v Týnci nad Labem jen osmiletá (SOAK, inv. č. 227).

V roce 1985 byla jedinou investiční akcí přístavba základní školy. Přístavba probíhala v akci „Z“ a jednalo se o velmi nákladnou stavbu. Celkové proinvestované prostředky měly hodnotu 5 mil. korun. Pro tento rok plánované náklady na toto dílo byly částkou 782 tisíc splněny. V souladu s proinvestovanou částkou vznikla hodnota díla 1 035 200 Kčs. Akci se však v tomto roce nepodařilo dokončit a bude dokončena v roce 1986 (SOAK, inv. č. 227).

Ve školním roce 1985/86 je základní škola osmiletá, ředitelem je František Černý. Zástupcem ředitele je p. Netolická. Učitelství sbor je převážně ženský, mužů zde učí pouze 5. Stěžejním



bodem výstavby je budování nového školního pavilonu, který se pomalu blíží ke konci. Otevřena byla v roce 1987. Při škole působí 19 pionýrská skupina vedená P. Kukulovou. Škola i skupina jsou úspěšné v okresním i krajském měřítku, zejména ve sportovních a branných soutěžích. Trvale si v rámci okresu Kolín drží špičku v lehké atletice. Úspěšné jsou zejména kroužek Svazarmovců, vedený K. Čákorou, dále dva turistické oddíly mládeže vedené Alicí Knížkovou a i filatelistický kroužek vedený p. ing. Kubešem (SOAK, inv. č. 227)

Školní rok 1988/89 - učitelský sbor je feminizován, po odchodu pana učitele Sádlika jsou zde učitelé jen dva (Kesner a Tesař). Jinak sbor učitelů nedoznal žádné výrazné změny. Po dokončení nově přistavěné školní budovy a spojovací chodby, byla rekonstruována i budova školní kuchyně a jídelny. Bývalá dívčí škola č.p.235 byla rekonstruována tak, aby mohla sloužit zájmovým účelům a kroužkům. Na škole působí celkem 16 zájmových kroužků. Je tu i pracoviště vybavené 4 počítači (SOAK, inv. č. 227)

## **1.4 Škola po roce 1989**

Změny po roce 1989 se dotkly i města Týnec nad Labem. Po roce 1989 se Týnec nad Labem přihlásil k demokratizaci. Proběhla zde řada veřejných schůzí, změnil se Národní výbor. Byla zahájena nová etapa ve vývoji města. Starostou Týnce nad Labem byl od roku 1990 ing. Josef Kantůrek. V roce 1998 byl Týnci nad Labem opět přiznán statut města. V roce 1998 se stal starostou Týnce nad Labem Vladimír Macháček, kterého krátce ve funkci vystřídal Josef Polák. Současným starostou je Bc. Dušan Žmolil. V Týnci byla provedena plynofikace, zaveden nový vodovod s vodou z Mokošina, vybudována byla kanalizace a čistička odpadních vod. Byl zde zaveden nový městský rozhlas. Také kulturní život v Týnci navázal na bohatou historickou tradici. Konají se zde pravidelné akce, například Adventní a velikonoční trhy, Setkání Týnců, pořádají se různé výlety a návštěvy divadel. Na řadě akcí, které se zde konají, se podílí také žáci a učitelé týnecké školy (Žmolil, 2010; Město Týnec nad Labem, ©2018).

### **1.4.1 Stavební práce ve škole po roce 1989**

Další pavilon byl vybudován v týnecké škole v roce 1993. Pavilon byl postaven firmou pana J. Sýkory, náklady na výstavbu byly 12 272 958 Kč. V pavilonu byla vybudována nová školní jídelna, odborné pracovny a školní dílny (Žmolil, 2005).

V roce 1996 byla postavena nová víceúčelová sportovní hala. Sportovní hala byla postavena díky celorepublikové akci „Tři miliardy pro školy“. Díky svým sportovním úspěchům dosáhla škola na státní dotaci 5 miliónů korun, dalších 5 miliónů poskytlo město Týnec nad Labem. Sportovní hala je mimo školní vyučování využívána širokou veřejností (Duchanová, 2015).

V roce 2012 proběhla rekonstrukce školního hřiště. Nové multifunkční hřiště je vybaveno umělým povrchem a tribunami. Hřiště využívají školní děti zejména v hodinách tělesné výchovy, dále mohou hřiště děti navštěvovat o přestávkách. V odpoledních hodinách školní hřiště navštěvují děti ze školní družiny (Duchanová, 2015).

Jako zatím poslední proběhla rekonstrukce budovy šaten. Dříve byly tyto prostory využívány žáky druhého stupně, po rekonstrukci jsou šatny vybaveny novými uzamykatelnými skříňkami a slouží žákům prvního i druhého stupně (Základní škola Týnec nad Labem, 2018).

#### **1.4.2 Změny ve škole po roce 1989**

Zřizovatelem školy je město Týnec nad Labem, škola má právní formu příspěvkové organizace. Od 1. ledna 2001 má škola právní subjektivitu. Na chod školy dohlíží od 1. ledna 2006 Školská rada, která je složena ze zástupců školy, zástupců rodičů dětí a zástupců zřizovatele - města Týnec nad Labem. Základní škola má oprávnění poskytovat služby v oblasti stravování, provozovat tělovýchovná a sportovní zařízení, pořádat odborné kurzy a školení, provádět zprostředkovatelskou činnost a na základě zřizovací listiny pronajímat nebytové prostory. Od roku 2006 škola zavedla a využívá školní vzdělávací program Školtýn. Od osmého ročníku mají žáci možnost volby dalších dvou cizích jazyků – ruština nebo němčina. Na druhém stupni si žáci mohou vybrat v každém ročníku minimálně ze tří volitelných předmětů. Další výraznou změnou je integrace žáků se závažným postižením do výuky na základní škole. Ve škole pracuje několik asistentů pedagoga, je zde v současné době také speciální pedagog (Základní škola Týnec nad Labem, 2018; 110 let školy, 2015).

Areál základní školy se v současnosti nachází na Komenského náměstí č. p. 85. Součástí areálu je hlavní budova postavená v roce 1905, dále dva pavilony – v jednom se nachází učebny a kabinety druhého stupně, dále pak „malá“ tělocvična, v druhém pavilonu je školní jídelna s kuchyní, dále pak dílny a pracovny druhého stupně. Ke škole ještě náleží budova nově zrekonstruovaných šaten, sportovní hala a zrekonstruované multifunkční školní hřiště. V hlavní budově jsou učebny prvního stupně, prostory školní družiny, dále sborovna a ředitelna. Všechny pavilony školy včetně sportovní haly jsou propojeny spojovacími chodbami, děti nemusí přecházet do jednotlivých budov venkem. Součástí školy je školní

družina, školní klub a školní jídelna. Vyučování začíná každý den v 7:30 hodin a končí nejdéle v 14.50 hodin (Duchanová, 2015).

Technické vybavení školy se začalo dynamicky rozvíjet po roce 2000. První počítačová učebna byla zprovozněna v roce 2001. V téže roce byl instalován jeden počítač také v ředitelně, který umožnil připojení školy k internetové síti. Ve školním roce 2005/06 byla zmodernizována počítačová učebna, staré počítače umožnily zřídit druhou počítačovou pracovnu. Škola dostala od města kopírku, tiskárnu a scanner. V následujících letech se postupně modernizovala počítačová vybavenost školy a internetové pokrytí. V roce 2007 byla zakoupena první interaktivní tabule. V roce 2010 byl v úseku stravování zaveden objednávkový systém a následná registrace strávníků. V roce 2012 byla na střeše prvního pavilonu vybudována fotovoltaická elektrárna. Výtěžek z pronájmu je použit k rozvoji vybavenosti školy. Ve školním roce 2012/13 bylo zmodernizováno školní zvonění a školní rozhlas. Dále byly instalovány bezpečnostní kamery na školním hřišti. V průběhu školního roku 2013/14 byla v celém areálu školy instalována wi-fi síť, která umožňuje bezdrátové připojení na internet pro žáky i učitele. Byly také zmodernizované webové stránky školy. V posledních letech se obměnilo vybavení počítačových učeben a téměř v každé třídě se nachází interaktivní tabule (110 let školy, 2015).

### **1.4.3 Sport a kultura ve škole**

Škola v Týnci nad Labem má velmi bohatou sportovní tradici a historii. Asi největší sportovní slávy škola dosahovala v době, kdy byl ředitelem školy Mgr. František Černý (1976 – 2000). Škola v té době dosahovala velkých úspěchů zejména v lehké atletice. V posledních letech se škola aktivně zapojuje do sportovních soutěží různého druhu. Populární mezi žáky je zejména florbal, atletika, fotbal. Asi největším sportovním úspěchem v posledních letech se stalo 3. místo v republikovém finále Školského poháru dívek ve fotbale v roce 2013. Tým složený z žákyň nejvyšších ročníků se probojoval do republikového finále, které se konalo v Praze, dívky zde obsadily krásné třetí místo. Kromě tradičních sportů se škola účastní i dalších soutěží, například ve šplhu, šachu nebo korfbalu. Žáci šestého ročníku pravidelně vyrážejí v září na seznamovací vodácký kurz. V zimních měsících se žáci účastní lyžařského zájezdu, jezdí žáci sedmého ročníku a žáci čtvrtého ročníku v rámci školy v přírodě. Žáci prvního stupně mají součástí výuky plavecký výcvik. Žáci druhého stupně mají ve svém rozvrhu tři hodiny tělesné výchovy týdně (110 let školy, 2015; Duchanová, 2015).

Během školního roku se žáci účastní mnoha akcí různého typu: kulturní, hudební, vzdělávací, preventivní nebo sportovní. Žáci druhého stupně, kteří jsou členy Klubu mladého diváka, navštěvují čtyřikrát ročně vybraná divadelní představení v Praze. Všichni žáci se pak účastní divadelních představení v divadle v Kolíně. Do kolínského kina jezdí žáci z Týnce nejvíce na různé vzdělávací pořady. V kině probíhají i různé besedy a preventivní pořady. Mladší děti navštěvují knihovnu Karla Hampla v Týnci nad Labem. Dále pak děti každý rok jezdí na dopravní hřiště v Kolíně. Ve škole vychází pravidelně od roku 2002 školní časopis Školtýn. Ten navázal po letech pauzy na časopis Okénko, který vydávala škola od roku 1958. Každý rok vychází pět čísel časopisu Školtýn. Časopis připravují vždy žáci devátých tříd pod dozorem učitelů. Pro žáky i rodiče je k dispozici tištěná i elektronická verze časopisu (110 let školy, 2015; Duchanová, 2015).

Ve volném čase si mohou děti všech věkových kategorií vybírat z řady zájmových útvarů. Kroužky vedou jednak učitelé ze školy, vychovatelky nebo externí pracovníci. Cena za kroužky je 250 korun na pololetí a děti mohou navštěvovat libovolný počet kroužků. U dětí se těší velké oblibě většina sportovních kroužků – florbal, fotbal, lehká atletika, dále pak keramika, mladý zahrádkář, sborový zpěv. Starší děti pak využívají například cvičení z matematiky, českého jazyka, kroužek anglického jazyka a další kroužky (110 let školy, 2015; Duchanová, 2015).

#### **1.4.4 Projektové vyučování**

V souvislosti se zavedením nového školního vzdělávacího programu v roce 2006 se mění metody a formy vyučování. Jednou z těchto nových metod je takzvané projektové vyučování. V průběhu roku jsou na týnecké škole realizovány projekty, které mají různý obsah. Nejčastěji využívané jsou krátkodobé projekty, které jsou jednododinové nebo dvouhodinové a žáci si v nich sami připravují zadaný úkol, který pak v hodině prezentují před ostatními spolužáky. Dalším typem projektu jsou projekty střednědobé. Ve škole jsou realizovány v rámci projektových dnů. Projektové dny jsou ve škole zařazovány pětkrát ročně a jsou zaměřeny na tyto oblasti: Náš region, Zdravý životní styl, Evropa a my, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Ochrana člověka za mimořádných událostí. Každý ročník zpracovává jiné téma. Příklad projektového dne na téma Náš region: 6. třída: Kulturní, historické a technické památky, 7. třída: Flóra a fauna regionu, chráněná území, 8. třída: Osobnosti v regionu, 9. třída: Anglický průvodce Týncem n. L. Učitelé v hodinách provedou motivaci, seznámí žáky s průběhem celého projektu, stanoví cíl práce, rozdělí žáky do skupin, zadají se požadavky jednotlivým skupinám, rozvrhne se časový harmonogram, seznámí žáky se závěrečnou

prezentací a jmény učitelů konzultantů. Projekty jsou přizpůsobeny k věku žáků. V určený den proběhne prezentace projektů před ostatními. Učitel s žáky pak provede závěrečné hodnocení skupin a ještě proběhne sebehodnocení žáků. Posledním typem projektů jsou projekty dlouhodobé. Na škole probíhají dva projekty - Zdravé zuby a projekt z environmentální výchovy, který je každý rok na jiné téma (110 let školy, 2015).

#### **1.4.5 Školní rok 2017/2018**

Ve školním roce 2017/2018 navštěvuje základní školu Týnec nad Labem 362 žáků (stav k 3. 10. 2017). Ve škole je celkem 18 tříd. Ředitelem školy je Mgr. Hynek Radouš, zástupce ředitele Ing. Lukáš Charvát. Ve škole pracuje 25 pedagogů, z toho je 22 žen a 3 muži. Ve škole dále pracuje 8 asistentek pedagoga (některé pak pracují na částečný úvazek jako vychovatelky ve školní družině) a dvě vychovatelky školní družiny. Ve školní jídelně pracuje 6 zaměstnankyň. Provozních zaměstnanců je celkem šest. Předsedou školské rady je Milan Horák (zástupce zřizovatele školy), rada má celkem 9 členů. V letošním školním roce se rada sešla celkem dvakrát, projednala a schválila výroční zprávu školy za loňský školní rok, dále pak zvolila nového předsedu (opět zvolen Milan Horák) a schválila školní vzdělávací plán Školtýn (Základní škola Týnec nad Labem, 2018).

Do školy v Týnci nad Labem v letošním školním roce (2017/2018) dojíždí žáci z těchto obcí: Babice, Bělušice, Božec, Dománovice, Hlavečnick, Chvaletice, Labské Chrčice, Lipeč, Lžovice, Kojice, Kolín, Konárovice, Krakovany, Kutná Hora, Radovesnice II, Starý Kolín, Tři Dvory, Vinařice, Veletov, Volárna, Uhlířská Lhota a Záboří nad Labem. Dnes o tom, do které školy budou děti chodit, rozhodují rodiče. Dříve tomu tak nebyvalo. Obce byly takzvaně přiškoleny k určité škole, kam museli žáci docházet. Do týnce bylo přiškoleny několik okolních obcí. Z některých obcí děti musely docházet (později dojíždět) od první třídy, z některých obcí žáci docházeli až ve vyšších ročnících. O tom, jaké školy se dříve nacházely (nebo ještě nachází) v okolí Týnce nad Labem, bude pojednávat následující kapitola (Základní škola Týnec nad Labem, 2018).

## 2 Školy v okolí Týnce nad Labem

Do školy v Týnci nad Labem docházeli žáci z blízkého okolí. Situace se postupně měnila podle toho, jak vznikaly a zanikaly školy v okolí Týnce. V této kapitole se pokusím stručně popsat historii některých škol v okolí.

### 2.1 Záboří nad Labem

Obec Záboří nad Labem leží asi 2 km jihovýchodně od Týnce nad Labem. Týnec nad Labem leží v okrese Kolín, avšak obec Záboří se nachází již v okrese Kutná Hora. Škola v Záboří nad Labem má poměrně dlouhou historii. První škola stála již ve 14. století při kostele. Vyučovali zde kněží a jejich pomocníci. Tato škola však zanikla v dobách husitských. Nově byla škola obnovena v roce 1623 jako škola filiální (školy církvické). Jako samostatná škola je vedena od roku 1722 při místní faře. Do obvodu školy patřili v různých dobách tyto obce: Kateřina, Kobylnice, Lišice, Habrkovice, Bernardov a Vinařice. Od roku 1865 byla škola pod správou obce, v roce 1968 byla zestátněna, od roku 2003 má škola právní subjektivitu a zřizovatelem je opět obec Záboří nad Labem. Současná školní budova čp. 71 je z roku 1874. Počet žáků ve škole značně kolísal, největší počet byl v roce 1839, kdy zde bylo 235 žáků. Původně se jednalo o jednotřídku, později byla škola dvoutrídni a chvíli i trojtřídní. Od roku 1922 do současnosti je zde škola dvoutrídni. Od roku 1971 byla ve škole zřízena školní družina. V současnosti školu navštěvuje 32 žáků (školní rok 2016/17). Je zde 1. – 4. postupný ročník. Ředitelkou školy je Mgr. Ivana Snižková. Funguje zde jedno oddělení školní družiny. Od pátého ročníku žáci většinou přecházejí do školy v Týnci nad Labem (Tůma, 1915; Základní škola Záboří nad Labem, 2018).

### 2.2 Bělušice

Obec Bělušice leží asi 4 km severozápadně od Týnce nad Labem. Děti z Bělušic většinu času docházely do školy v Týnci. Před rokem 1836 vyučoval děti pokoutně obuvnický mistr Karel Kůrka. Úřady mu to však zakázaly. Poté docházel čtyřikrát týdně do Bělušic podučitel Čeněk Novák z Týnce. Tato škola byla potvrzena v roce 1847 a byla sem přiškolená blízká obec Jelen. Od roku 1856 se zde vyučovalo v nové budově. V této době docházelo do školy asi 53 žáků. Od roku 1893 do roku 1909 se vyučovalo ve dvou budovách, byly zde dvě třídy. Později byla obec Bělušice přiškolená k Týnci nad Labem a škola zde zanikla. V současnosti většina dětí z Bělušic dojíždí do školy v Týnci nad Labem (Tůma, 1915).

### **2.3 Kojice**

Obec Kojice leží asi 3 km východně od Týnce nad Labem. Kojice byly dříve místní, katastrální a školní obcí přifařeny k Týnci nad Labem. V současnosti se však Kojice nacházejí v Pardubickém kraji, okres Pardubice. První školní budova byla postavena v roce 1789. Škola byla jednotřídní a chodily sem děti z Kojic, Vinařic (do roku 1804, kdy se obec Vinařice odškolila) a Telčic. Od roku 1878 zde byla povolena třída druhá. Školní obec v roce 1898 tvoří Kojice a Telčice (dříve okres Přeloučský) a bylo zde 133 žáků. V současné době většina dětí dojíždí do školy v Chvaleticích (Tůma, 1915).

### **2.4 Konárovice**

Obec Konárovice se nachází asi na polovině cesty z Kolína do Týnce nad Labem. První zmínky o škole v Konárovicích je za počátku 18. století. Nejstarší škola se nacházela v domě č. p. 14. Novou školu v Konárovicích nechala vystavět hraběnka Apollonie Alžběta Cavriani v roce 1774. Škola byla z kamene a jednalo se o školu normální (učil zde vzorný učitel). V roce 1840 proběhla celková přestavba školy. V roce 1848 byla škola jednotřídní, od roku 1879 byla škola dvojtřídní a od roku 1883 trojtřídní. Pro zvyšující se počet dětí byla vystavěna nová škola v prostorách velkostatku. Zde byla také zahrada a letní tělocvična. V roce 1897 zde bylo 188 žáků, školní obec se skládá z Konárovic a obce Jelen. V současné době zde základní škola není, žáci dojíždějí do školy nejčastěji do Kolína nebo do obce Býchory (Tůma, 1915).

### **2.5 Veletov**

Obec Veletov leží na cestě z Týnce do Kolína mezi Lžovicemi a Konárovicemi. První zmínky o škole ve Veletově jsou z roku 1713. Byla zde škola triviální s jednou třídou. V roce 1791 zde bylo 28 dětí. V roce 1808 byla škola nově přestavěna. Od roku 1891 zde byla škola dvoutřídní. V roce 1898 školu navštěvovalo celkem 79 žáků. V současné době zde základní škola není, žáci dojíždějí zejména do školy v Týnci nad Labem nebo do Kolína (Tůma, 1915).

### **2.6 Krakovany**

Obec Krakovany leží asi dva kilometry na sever od Týnce nad Labem. První roubená škola zde stála již v roce 1790. Prvním učitelem zde byl Václav Vorel. Škola byla jednotřídní. Současná školní budova je z roku 1880. V současné době je zde škola malotřídní – je zde 5 ročníků prvního stupně ve třech třídách. Pod školu spadá i mateřská škola a školní jídelna.

Ředitelkou základní školy s mateřskou školou je Mgr. Jitka Holíková. Od šesté třídy dojíždějí žáci nejčastěji do školy v Týnci nad Labem (Tůma, 1915; ZŠ a MŠ Krakovany, 2018).

Školou v Týnci prošla velká řada žáků a učitelů. Někteří byli přímo z Týnce, jiní zase z blízkého okolí. O těch, kteří se nesmazatelně zapsali do historie Týnce nad Labem, pojednává následující kapitola.



## **3 Osobnosti školy**

Škola v Týnci nad Labem měla štěstí na výborné učitele a ředitele. Nesmazatelně se zapsal do dějin zdejší školy například učitel a spisovatel František Flos nebo Ladislav Mencl a jeho rodina. Školu také navštěvovala řada významných osobností, na které v Týnci nad Labem všichni rádi vzpomínají. V této kapitole jsem vybrala jen některé z nich.

### **3.1 Učitelé**

#### **3.1.1 Vojtěch Buzek**

Vojtěch Buzek se narodil roku 1874 v Soběslavi. Měl dva syny – Vojtěcha (1907) a Josefa (1910). Absolvoval učitelský ústav, složil zde zkoušku dospělosti učitelské (1893), způsobilost pro školy obecné (1895) a školy měšťanské (1896). Speciální zkoušky měl z polního hospodářství a kreslení pro živnostenské školy. Na týnecké škole působil 27 let, nejdříve jako učitel a později v letech 1924 – 1933 jako ředitel. Byl výborným hudebníkem, hrál na harmonium, klavír, varhany, housle, violu a kontrabas. Skládal hudbu k divadelním hrám. Zemřel 25. listopadu 1934 (SOAK, inv. č. 9; Duchanová, 2015)

#### **3.1.2 Otto Willinger**

.Narodil se 20. června 1890 v obci Bonrepos u Staré Lysé, byl ženatý a měl jednoho nevlastního syna. Obecnou školu navštěvoval ve Starých Benátkách, Občanskou školu v Litoměřicích. Střední školu ukončil maturitou v roce 1910. Učitelství studoval soukromě. Absolvoval obchodní kurz v Praze a Vídni. Zkoušku z učitelské dospělosti složil v Kutné Hoře v roce 1922, Způsobilost pro školy obecné v roce 1924. Specializaci získal z předmětů přírodopis, přírodopyt, kreslení a krasopis. Dále měl zkoušku z němčiny pro školy obecné i měšťanské. Od roku 1921 působil jako pomocný učitel v Podvekách, dále jako zastupující učitel v Neškaredicích, na Kaňku a opět v Neškaredicích. Od roku 1925 působil jako zastupující (odborný) učitel na chlapecké měšťanské škole v Kutné Hoře. Na škole v Týnci nad Labem působil jako definitivní odborný učitel od roku 1929, v letech 1942 – 1944 jako ředitel školy. Byl také jmenován správcem Lidové školy hospodářské v letech 1930 – 1944. V době mimo školu se plně věnoval i kultuře, jeho zájmem byla zejména hasičská jednota. Byl starostou hasičské jednoty v Týnci nad Labem a také starostou okresní hasičské jednoty v Kolíně. V době okupace pracoval jako odbojový pracovník proti okupantům. 27. 10. 1944 byl zatčen jako hasičský činovník a byl vězněn v Kolíně, na Pankráci a v Terezíně. Z vězení se vrátil a dne 10. 5. 1945 nastoupil službu školní. Dne 12. 5. však onemocněl skvrnitým

tyfem a dne 20. května 1945 zemřel. Prezident Československé republiky mu udělil Československý válečný kříž (SOAK, inv. č. 10; Duchanová, 2015).

## 3.2 Významní žáci školy

### 3.2.1 František Hampl

Ing. Dr. František Hampl se narodil 6. 8. 1901 v Týnci nad Labem v Pobřežní ulici (dříve zvané „V hadíku“) v domě č.p.434, jako syn Ing. Františka Hampla, ředitele a spolumajitele zdejší strojírný, a Ludmily Hamplové, rozené Pernerové, sestry Josefa Pernerá, rovněž spolumajitele a později jediného majitele zdejší strojírný (zastřelil se v roce 1931). Školu navštěvoval v Týnci nad Labem. Vystudoval reálku v Kutné Hoře a v Praze. Nakonec studium dokončil v Pardubicích. Pak vystudoval vysokou školu obchodní v Praze. Napsal několik učebnic, například Účetnictví pro každého, Účetnictví pro kupecké školy pokračovací, napsal také vysokoškolská skripta. Po válce byl hlavním účetním Ministerstva školství a pak vedoucím katedry pedagogiky na Vysoké škole ekonomické v Praze, posléze také profesorem teorie vyučování ekonomickým předmětům. *„Obecná představa si žádá vysokoškolského učitele jako muže s přísnou tváří. Rozrůstající se specializace chce navíc odborníka, který nezná nic jiného. Ale František Hampl, kterému je 6. srpna 1966 již 65 let, je z generace specialistů, kterým byly dovoleny ještě širší kulturní zájmy, a Hampl toho využil. Málokdo ví, že dosud působí na vysoké škole ekonomické, že mu hrdlo tížil děkanský řetěz, že má na svědomí ekonomické učebnice.“* (SOAK, inv. č. 226, str 68) František Hampl nepsal pouze odbornou literaturu. Vydal knihu veršů Labe, dále napsal několik povídek například Mrtvý pod mlýnem, románovou kroniku Pernerové. *„S jeho jménem se pojí romány a povídky, neboť František Hampl vystupuje nejraději ve společnosti básnických múz. A umí to s nimi, nejlíp s těmi, které znají kulturní historii, především berounskou. Beroun přirostl Hamplovi k srdci, jako by ani nebyl rodákem z Týnce nad Labem. Zaujal však sebe i čtenáře trilogií „Pernerové“, o hospodářském i společenském rozvoji rodného Polabí, a o nejvýznačnějším z Pernerů, Janovi, staviteli našich železnic, životopisnými příběhy Karla Hynka Máchy, J. K. Tyla, Boženy Němcové, i dávno zapadlých literátů v knize „Z bouřného času.“* *Usměvavý Hampl je spolehlivým přítelem živých i mrtvých, také v tom je typ člověka, jací se vyskytují stále méně v čase, který dost nedocení a necení důvěrné lidské vztahy.“* (SOAK, inv. č. 226, str. 69) František Hampl zemřel v roce 1978. (SOAK, inv. č. 226; Žmolil, 2010)

### 3.2.2 Rudolf Guštar

Malíř Rudolf Guštar se narodil 11. srpna 1932. Pracoval jako konstruktér v kolínské Tatře. Malířinu soukromě studoval u akademického malíře Františka Víta Blažka. Kromě své tvorby působil jako lektor výtvarné výchovy při okresním středisku v Kolíně. V zájmových kroužcích vede školní a studentskou mládež, mezi jinými i u nás v Týnci nad Labem. Vystavoval například cyklus obrazů pod názvem „Uhelná cesta.“ Jsou to práce zachycující splavňování horního toku Labe, související s výstavbou elektráren ve Chvaleticích a Opatovicích (SOAK, inv. č. 226).

### 3.2.3 Marie Menclová

Archivářka města Týnec nad Labem se narodila v roce 1904. v domě č.p.88. Spolu s manželem Ladislavem Menclem společně bádali v archivech a dávali dohromady historii Týnce nad Labem. Vše podstatné je zaznamenáno v obecní kronice, později nazvané „Kniha pamětí.“ Kniha je dále doplněna spoustou obrázků. Marie Menclová zemřela v roce 1976 (Vlastník, 1982).

### 3.2.4 Josef Vlastník

Josef Vlastník se narodil dne 9. března 1909 ve Lžovicích, č.p.102. Do školy chodil v Týnci nad Labem a v Kolíně. O svém mládí napsal v publikaci Týnecké přílabí v kapitole Vzpomínky. Od útlého věku velmi rád kreslil a maloval, díky tomu se vyučil chromolitografem v Grafickém uměleckém ústavu I. L. Bayer v Kolíně (později Obchodní tiskárny). K výkonu vojenské základní služby byl povolán do Terezína. Po ukončení vojenské základní služby byl přijat do Vojenského zeměpisného ústavu (VZÚ). Oženil se, a před válkou se mu narodili dvě děti, syn a dcera. Po osvobození se vrátil do obnoveného Vojenského zemědělského ústavu. Zde se podílel na tvorbě významného mapového díla „Československý vojenský atlas.“ Za toto dílo obdržel od prezidenta republiky Řád práce. Po odchodu do důchodu v roce 1968 žil ve Lžovicích, věnoval se myslivosti, domku se zahradou a regionální historii. Napsal několik knížek o historii Týnecka, kroniku rodu Vlastníků. Jeho díla jsou Lžovice ve starodávnu, Týnecké přílabí, Labská Chrčice, Týnecký tvrz Hrad a další. Pravidelně také přispíval do Týneckého zpravodaje. Byl jmenován čestným občanem města Týnec nad Labem a čestným členem Českomoravské myslivecké jednoty. Zemřel ve Lžovicích dne 31. května 2008 ve svých 99 letech. V své knize Týnecké přílabí v úvodu napsal: *„Možná se někomu bude tato knížka zdát, jako projev stesku týneckého patriota nad uprchlým mládím. Jestliže ano, nestydím se za to. Co by asi pro to udělali třeba naši krajané v*

*zámoří, aby mohli na chvílku domů podívat se na ten náš "Betlém" s nalepenými domky na Stráni zahalené v šeríkovém šátku nebo květech akátů a svícny kaštanů?! Jak by si přáli mít ty "sedmimílové boty"!*(Vlastník, 1977, str. 5 – 6) (Vlastník, 1977; Vlastník, 1982; Žmolil, 2010)

### **3.2.5 Antonie Josefina Janovská**

Antonie Janovská, uměleckým jménem Tonča Josefina Janovská, se narodila 21. března 1882 v Týnci nad Labem jako nemanželské dítě ve staré mlynářské rodině. Do šesti let ji vychovávala její babička, žijící v Týnci v domě č.p.118. Školu v Týnci nad Labem navštěvovala pouze velmi krátce. Když jí bylo šest let, vzala si ji k sobě její matka do Mladé Boleslavi. Tam vychodila obecnou a měšťanskou školu a začala se učit švadlenou. Záhy však toto místo opustila. Její strýc jí později zajistil místo v krajkářské škole v Haberspirku. Byla velmi talentovaná, tak se dostala do krajkářské školy ve Vídni. V této škole se zhotovovaly a opravovaly krajky na plesovou sezónu pro příslušnice panujících rodu. V roce 1907 obdržela stipendium na královské krajkářské škole v Bruselu a Malines v Belgii. I přes velké zkušenosti pracovala pouze jako výpomocná učitelka na několika krajkářských školách. Neutěšené existenční poměry ji přivedly k tomu, že začala uvažovat o založení vlastního ateliéru. Rozhodla se pro Prahu a odstěhovala se tam hned po vyhlášení první světové války v roce 1914. V domě matky v Praze na Borovance ve Vršovicích si založila svůj první ateliér. V roce 1929 koupila byt v domě na Karlově náměstí, kam přesunula i svůj ateliér. V roce 1948 se stala členkou Československého svazu výtvarných umělců, jehož řádnou členkou byla až do smrti. Působila také jako soudní znalkyně, její posudky si často vyžadovali i zahraniční klienti. Mezi krajkářkami měla zvláštní postavení, krajky nejen navrhovala a kreslila, ale také dovedla krajky renovovat a konzervovat. Měla také jedinečnou sbírku vzácných krajek, keramiky, lidových řezeb, obrázků na skle a výšivek. To vše darovala v roce 1958 Československému státu, krajky pak Uměleckoprůmyslovému muzeu v Praze a ostatní materiál Moravskému muzeu v Brně. V roce 1935 koupila vilku Na krásné vyhlídce v Kostelci nad Černými Lesy. Sem za ní přijížděli její američtí přátelé a přátelé umělců. Trávili tu příjemné chvíle v krásném tichém prostředí. Zde také bývala nejšťastnější a také tady 11. srpna 1959 zemřela. Doktor Mešejda, bývalý advokát a poradce o Tonče Janovské napsal: *„Ti, kteří ji znali, soudí, že se v ní spojovalo všechno krásné, ušlechtilé a dobré, co vždycky charakterizovalo českou ženu, že byla posledním typem probuzenských žen, jejichž samostatná existence kdysi tolik působila na vývoj našeho národního života. Svou zemi milovala hlubokou a uvědomělou láskou...Třebaže procestovala větší část Evropy, poznala*

*dobře Ameriku, vracívala se domů ráda a říkala, že není krásnější země nad Čechy.“*  
(Vlastník, 1977, str. 193 – 194)(Vlastník, 1977; Žmolil 2010)

### **3.2.6 Ing Horymír Žmolil**

Dlouholetý kronikář města Týnec nad Labem se jmenuje Ing. Horymír Žmolil. Narodil se v Horním Růžodolu u Liberce. Do Týnce nad Labem se přistěhoval v roce 1938 po okupaci Sudet. V Týnci nad Labem vychodil obecnou a měšťanskou školu. Po absolvování reálného gymnázia v Kolíně začal studovat v Praze Vysokou školu chemicko-technologickou. Vysokou školu dostudoval nakonec dálkově v Pardubicích v roce 1968. V té době již pracoval ve Východočeských chemických závodech Syntésia Semtín jako laborant. Později se stal vedoucím laboratoře a od roku 1985 zde pracoval jako plánovač. Působil jako herec a režisér zdejšího ochotnického divadelního souboru. Řadu let pracoval jako tajemník tělovýchovné jednoty Sokol Týnec nad Labem. Dále byl členem kulturní a školské komise Městského národního výboru, člen komise pro tělovýchovu a mládež, místopředseda Osvětové besedy, místopředseda Místního výboru Národní fronty. Patří k zakladatelům oddílu tenisu, kopané a stolního tenisu. Tyto oddíly v Týnci pracují dodnes. Je autorem mnoha publikací o Týnci nad Labem a okolí, například 860 let Týnce nad Labem, 870 let Týnce nad Labem, 800 let Kojic...Na jeho kontě je mnoho různých besed. Převážná část z nich se týkala historie města Týnec nad Labem. Stal se jedním z hlavních iniciátorů a organizátorů velkých týneckých akcí – 860 a 870 let Týnce nad Labem. Od roku 1982 byl spoluvydavatelem, členem redakční rady a organizačním pracovníkem redakční rady Týneckých novin. Dále pak byl členem redakční rady okresního časopisu pro historii a ochranu kulturních a historických památek. Je iniciátorem akce „Setkání Týnců“ která se pravidelně koná i v současnosti. V současné době je v důchodu, žije stále v Týnci nad Labem. Nadále se stará o Městské muzeum a podílí se na různých kulturních akcích v Týnci nad Labem. Ochotně se věnuje každému, kdo se zajímá o historii Týnce nad Labem (SOAK, inv.č. 227).

Ing. Horymír Žmolil prošel mnoha organizacemi, které se zabývaly (nebo zabývají) volným časem dětí i dospělých. O těchto organizacích bude pojednávat následující kapitola.

## **4 Děti a volný čas**

Volný čas můžeme dle Pávkové chápat jako opak nutné práce a povinností. Je to čas, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je s chutí a přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Běžně sem zahrnujeme odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání nebo dobrovolná společensky prospěšná činnost (Pávková, 2008).

Z historického pohledu se volným časem začala společnost zabývat více v průběhu 19. století. Postupným vývojem dochází ke zkrácení pracovní doby obyvatel a tím vzrůstá i sféra volného času. Díky tomu vznikají nové typy institucí a zařízení. Nejprve vznikaly zařízení s původním určením pro dospělé. Tato zařízení pak částečně zaměřila pozornost také na mládež a děti. Až později začaly vznikat zařízení určená výhradně dětem a mládeži (Pávková, 2008).

Nejinak tomu bylo i v Týnci nad Labem. Většina spolků a organizací, které zde působily, byly primárně určeny pro dospělé. Část své činnosti pak v různém rozsahu věnovaly i práci s dětmi a mládeží. Organizace zaměřené výhradně na děti vznikají v Týnci až ve dvacátém století. Některé spolky působily v Týnci jen krátce, některé pracují dodnes.

### **4.1 Tělovýchova a sport**

První tělovýchovnou organizací, která v Týnci nad Labem vznikla, byl Sokol. Po první světové válce se od Sokola oddělil Orel a Dělnická tělovýchovná jednota (dále jen DTJ). Fungoval zde také Sportovní kroužek, který se později přejmenoval na Atleticko-fotbalový klub a nakonec na Sportovní klub (SK). V průběhu druhé světové války byly tělovýchovné spolky zakázány a tak jediné, co zde mohlo vyvíjet činnost, byl místní fotbalový klub SK Týnec nad Labem. A tak po osvobození byl také první tělovýchovnou organizací, která zde zahájila svou činnost. Další, kdo obnovil svou činnost, byl tenisový odbor, dále pak začala činnost Sokola, Orla a DTJ. Po roce 1948 přišel návrh, aby se veškerá tělovýchova sjednotila a dále fungovala pod hlavičkou Sokola. V současnosti v Týnci nad Labem pracuje Tělovýchovná jednota Sokol, dále Tělovýchovný klub Pohoda, a oddíly Zálesák a Srnky, členové Asociace turistických oddílů mládeže a několik menších oddílů, např. oddíl Juda.

#### **4.1.1 Sokol**

4. prosince 1892 byla založena v Týnci nad Labem tělocvičná jednota Sokol. První valné hromady se zúčastnilo celkem 28 občanů. Prvním starostou byl zvolen lékař dr. Emil Herzet. Sokol se věnoval cvičení prostných a na nářadí, atletice a turistice. První cvičební místnost byla zdarma v hostinci „U Kolenatých“ v horní místnosti. Později byl pronajat sál v hostinci

„Na špici“, první cvičení zde proběhlo 3. ledna 1893. Odebíraly se první sokolské časopisy – Sokol, Věstník a Prapor. První zábava byla „silvestrovská“, první výlet se konal v dubnu 1893 na Cabicárnu. 15. září bylo přijato prvních 11 žáků. Za zápisné platili 50 krejcarů a měsíčně 10 krejcarů. 5 července 1896 se zde konala slavná župní valná hromada a župní slet. V roce 1908 byl založen ženský odbor. Ten byl nositelem činnosti za 1. světové války. V roce 1921 byl na schůzi obecního zastupitelstva projeven souhlas s udělením kinematografické licence pro Tělocvičnou jednotu Sokol. Filmy se promítaly v hostinci „pod sokolovnou“ (SOAK, inv. č. 226, Týnec nad Labem, 2004, Duchanová, 2015).

30. července 1922 byl položen základní kámen k Sokolovně. Sokolovna byla slavnostně otevřena 20. května 1923. *„Ve školním roce 1922/23 byla požádána Jednota sokolská o zapůjčení Sokolovny k tělocviku pro školní mládež. V sokolovně cvičila školní mládež až do školního roku 1935/36. Sokolská jednota výrazně zvýšila nájemné a tak zde mládež v tomto roce již necvičila. V následujícím roce došlo opět k domluvě mezi místní školní radou a Jednotou sokolskou a žáci mohli opět cvičit v sokolovně. V sokolovně se cvičilo až do roku 1961, kdy byla sokolovna uzavřena kvůli přestavbě. Od roku 1963 se chodilo cvičit opět do sokolovny až do roku 1987, kdy byl postaven nový pavilon školní budovy, ve kterém se nachází tělocvična.“* (Duchanová, 2015, str. 40)

21. ledna 1928 Sokol uspořádal první zdařilé Šibřinky na téma „Na severní točně“ s půlnoční scénou „Polární sen“, v níž účinkovalo přes 70 osob. V roce 1929 byl založen odbor loutkářský, který se představil svou první hrou „Pan Franc ze zámku“ 22. prosince 1929. V roce 1930 zde působil odbor cvičitelský, biografický, loutkářský a dramatický. 28. října 1931 bylo slavnostně pojmenováno fotbalové hřiště pod hradem na hřiště „Tyršovo“ na oslavu zakladatele jednoty Sokol. (SOAK, inv. č. 226, Týnec nad Labem, 2004)

Dne 12. dubna 1941 byla činnost Sokola zakázána. Pro tělovýchovu byla za války určena organizace Kuratorium. Po osvobození se činnost Sokola obnovila. 12. dubna 1946 se sešli zástupci Sokola, Orla, Dělnické tělovýchovné jednoty a Sortovního klubu a rokovali o sjednocení tělovýchovy v Týnci nad Labem. Stalo se tak v roce 1948. Byl zde oddíl tenisu volejbal, košíková, lukostřelba, fotbalisté, gymnasté, lyžařský oddíl. V zimě se hrál lední hokej. Bruslilo se na lukách u Chrčic, na lukách Pod hradem, na Labi a na rybníce v Mezihoří. V roce 1955 se členové Sokola zúčastnili spartakiády. Po roce 1957 upadá činnost hokejového oddílu, přibyl oddíl stolního tenisu, oddíl vodácký, pracuje zde i odbor ZRTV (zájmová a rekreační tělesná výchova) a turistický. V roce 1967 byl předseda František Krumich, Sokol měl celkem 281 členů. Do Sokola ze zdejší Osvětové besedy přestoupil

divadelní odbor, který v jarní sezóně sehrál dvě divadelní představení „Charleyova teta“ a detektivku „Smrt přichází v mlze“. Zdejší jednota se přihlásila do budovatelské soutěže okresního výboru Československé tělovýchovy (ČSTV), a při hodnocení za činnost v roce 1967 byla vyhodnocena na druhém místě v kategorii středně velkých jednot. Na politickou situaci roku 1968 reagovalo i členstvo Tělovýchovné jednoty Sokol:

- *„členstvo na členské schůzi potvrdilo spontánně jednotu organizace Sokola*
- *pristoupilo demokraticky k reorganizaci nového výboru*
- *jasně si členstvo řeklo, že Sokol Týnec nad Labem je, a že se nezpronevěřil zásadám Tyrše“ (SOAK, inv. č. 227)*

Sokolská chata pod „Šibeňákem“ (původně turistů), stojící na obecním pozemku byla Sokolem předána nově zřízenému spolku Junák dnem 1. 6. 1968. Chatu v roce 1947 koupil místní odbor Klubu československých turistů od autoklubu Kolín, a sjednocením tělovýchovných organizací Sokol s Klubem československých turistů v roce 1954 přešla do majetku Sokola. V roce 1969 činnost základní tělesné výchovy téměř ustala. Z oddílů Sokola nadále pracuje oddíl kopané, stolního tenisu a tenisu. Oddíl odbíjené byl nově založen v roce 1974 ve spolupráci se SSM. Ve spolupráci se sekci odbíjené byl garantem propagačního utkání Dukla Kolín – TJ (tělovýchovná jednota) Kolín v prosinci 1974. Jako nejlepší oddíl roku 1976 je vyhodnocen turistický odbor, který byl vyhodnocen jako nejlepší na okrese Kolín. Odbor turistiky – má 66 členů, dva oddíly, předsedkyně je Alice Knížková. V létě uspořádali putovní čtrnáctidenní tábor po Slovensku a Maďarsku. Zúčastnilo se ho 38 členů odboru. Viděli Budapešť, Bratislavu, Velkou Fatru, Nízké a Vysoké Tatry, Slovenský ráj. V zimě uspořádali 5x lyžařský zájezd do hor. V roce 1985 Tělovýchovná jednota Sokol Týnec nad Labem sdružuje pět oddílů – oddíl kopané, turistiky, tenisu, stolního tenisu a ZRTV. Každý oddíl je řízen vlastním výborem, tělovýchovná činnost je vedena školenými trenéry a cvičiteli. Sportovní oddíly prováděly nábor mládeže ve spolupráci se základní školou. V sokolovně probíhala rekonstrukce ústředního topení. Odbor ZRTV se v roce 1985 zabýval nejvíce nácvičkem na spartakiádu. Bylo zde cvičení žen, cvičení mužů a cvičení rodičů s dětmi. Na základní škole nacvičovali v kategorii mladší žákyně, mladší žáci, nejmladší děti a starší žákyně. Všichni se účastnili nejprve školní akademie, dále pak místní spartakiády v Žiželicích a místní spartakiády v Týnci nad Labem. Spartakiáda v Týnci se vydařila, zúčastnilo se jí více než 600 cvičenců a přihlíželo asi 800 diváků. Cvičenci se dále zúčastnili okrskových spartakiád ve Velkém Oseku, Českém Brodě a nakonec i okresní spartakiády v Kolíně. Vybraní cvičenci se zúčastnili celostátní spartakiády v Praze. Předsedou



Tělovýchovné jednoty Sokol je v roce 1986 RNDr. J. Boch. Odbor turistiky má v tomto roce celkem 63 členů, předsedkyně je Alice Knížková. Zúčastnili se akcí: Pochod k výročí Února, pochod na Homoli, pochod Okolo Týnce nad Labem při příležitosti „Setkání Týnců“ v Týnci nad Labem, pochod Uhelnou stezkou. V zimě uspořádali čtyři zájezdy na hory do Vysokého nad Jizerou. Odbor, protože má hodně mladých členů, velmi úzce spolupracuje s PO SSM 19. skupinou. Tělovýchovná jednota Sokol Týnec nad Labem se koncem roku 1987 rozrostl o nový oddíl Lehké atletiky. Předsedou se stal pan Moravec, trenéry jsou F. Černý a P. Kesner. Odbor turistiky funguje už 28 let a má dva turistické oddíly mládeže, které jsou současně členy 19. pionýrské skupiny (SOAK, inv. č. 227; Týnec nad Labem, 2004).

Po revoluci v roce 1989 pracuje pod Tělovýchovnou jednotou Sokol oddíl fotbalu, tenisu, stolního tenisu a oddíl vysokohorské turistiky. Ženy si založily Tělovýchovný klub Pohoda, který je organizován pod Asociací sportu pro všechny. Provozují v Týnci nad Labem cvičení různého druhu, určené zejména pro ženy – aerobik, jóga, Taj-či, zdravotní a posilovací cvičení a cvičení určené pro maminky s dětmi. Turisté nadále pracují ve dvou oddílech – Zálesák a Srnky, pořádají řadu výletů pro děti i dospělé, v létě jezdí pravidelně na letní tábor (Webové stránky města Týnec nad Labem, Duchanová, 2015).

#### **4.1.2 Orel**

Dne 28. listopadu 1926 zde byla založena jednota československého Orla v ustavující valné hromadě ve Velkém domě za účasti 98 přítomných: 13 žáků, 8 dorostenců, 13 cvičících mužů, 16 necvičících mužů, 22 žaček, 12 dorostenek, 12 cvičících žen a 2 necvičící ženy. Prvním starostou byl zvolen pan Josef Škoda ze Lžovic. Jednota patřila k VII. okrsku v Kolíně, župa Bedřicha Pospíšila v Praze, ústředí Brno. Místnost pro cvičení měla ve farní budově, cvičilo se i na farské zahradě. Činnost organizace byla přerušena v průběhu druhé světové války a ke své činnosti se organizace vrátila až po skončení války. Po roce 1948 přišel návrh, aby se veškerá tělovýchova sjednotila a dále fungovala pod hlavičkou Sokola a tak organizace Orel přešla pod Sokol Týnec nad Labem (Týnec nad Labem, 2004; Duchanová, 2015).

#### **4.1.3 Dělnická tělovýchovná jednota**

Dne 15. června 1920 byla v Týnci nad Labem založena Dělnická tělocvičná jednota. V červenci 1920 jim byla zapůjčena tělocvična měšťanské školy na dobu 3 let, členové jednoty cvičili také v hostinci „U Snížků.“ Činnost Dělnické tělovýchovné jednoty byla v průběhu druhé světové války zakázána jako většina dalších organizací, činnost byla

obnovena v roce 1945. V roce 1948 přešli členové v rámci sjednocování tělovýchovy pod Tělovýchovnou jednotu Sokol (SOAK, inv. č. 226; Týnec nad Labem 2004).

#### **4.1.4 Svazarm**

Nedílnou součástí tělovýchovy se stala branná tělovýchovná organizace Svazarm (svaz pro spolupráci s armádou), která pracuje i v Týnci nad Labem. Po řadu let zde pracovaly kroužky motoristický, radistický a střelecký. Už počátkem padesátých let uspořádala motocyklové terénní závody pod hradem, v roce 1955 veřejné střelecké závody sportovní malorážkou o putovní pohár Týnce nad Labem. Střelecký kroužek byl po celou dobu velmi aktivní. V roce 1959 zde byly dva odbory – motoristický a střelecký. V roce 1966 zde pracovalo již více kroužků, např. střelecký kroužek, motoristický kroužek, kroužek civilní obrany, radistický kroužek a vodácký kroužek (který se v tomto roce rozpadl). Předsedou byl zvolen Jan Harrer. Organizace však neměla v tomto roce příliš velkou aktivitu. V následujícím roce zde působil už jen kroužek střelecký, motoristický, radistický a civilní obrany. Činnost byla pouze minimální. V následujících letech se činnost omezila na pořádání motocyklových kurzů pro získání řidičského oprávnění na motocykl. V dalších letech zde pracoval oddíl branných sportů. Měl 16 členů a vedl ho Karel Čákora. Oddíl se zúčastnil 5 kvalifikačních závodů, dále přeborů okresu, kraje a ČSR – v národních přeborech byla štafeta z Týnce na třetím místě (SOAK, inv. č. 226; SOAK, inv. č. 227).

Nakonec se zájem Svazarmu soustředil nejvíce na kynologii. Za pomoci Okresního výboru Svazarmu si postavili klubovnu a cvičiště pro své psy v „podhradí“. Kynologové pracovali pod hlavičkou Svazarmu až do roku 1989, o revoluci vznikl Kynologický klub, který je aktivní do současnosti (Týnec nad Labem, 2004).

## **4.2 Kultura a divadlo**

### **4.2.1 Divadlo a kino**

Jak uvádím ve své bakalářské práci, divadlo v Týnci má bohatou historii. První zmínky o hraní divadla jsou z konce 18. století. Divadlo v Týnci nad Labem hrálo několik různých ochotnických spolků. Byli to například členové Sokola, Orla, Dělnické tělovýchovné jednoty, Beseda, Staří ochotníci, Volné sdružení studujících. V průběhu druhé světové války byla většina sdružení zrušena, proto se místní domluvili a založili nový divadelní spolek „Heš“. Po válce se ke spolku Heš přidali ochotníci Sokola. Po roce 1957 pokračovali ochotníci pod

hlavičkou Osvětové besedy. Hraní divadla v Týnci pokračovalo až do roku 1970, kdy zde byla sehrána poslední hra (Týnec nad Labem, 2004; Duchanová 2015).

*„Také školní mládež pod taktovkou učitelů hrála pravidelně divadelní hry. První zaznamenaná hra v kronice školy je v roce 1885. Děti sehrály tuto hru při výletě do lesa na Svárově. Výtězek ze hry byl věnován ve prospěch žákovské knihovny. V dalších letech se divadelní představení školních dětí konala pravidelně. Velmi oblíbené byly hry, které napsal zdejší učitel František Flos. Hudbu k jeho hrám psal další zdejší učitel Vojtěch Buzek. Hrály se např. V zajetí skalních mužiků, Dobrodružství cvrčka, Tajemný dub... Výtězek z divadelních představení byl určen na dobročinné účely. V roce 1909 bylo pro školu pořízeno loutkové divadlo, které měl v péči učitel František Flos. Děti pod vedením učitelů hrály několikrát do roka různá představení. Do dnešní doby se loutkové divadlo nedochovalo.“* (Duchanová, 2015, str. 37)

Kino pod názvem „Bio Sokol“ promítalo v Týnci od roku 1922. Kino promítalo nejprve ve Velkém domě na náměstí, po roce 1927 v Sokolovně. Kino v Týnci nad Labem bylo velmi oblíbené, těšilo se velké návštěvnosti. Největším problémem týneckého kina byly nevyhovující prostory. Některé filmy se promítaly i ve škole. Žáci školy kino pravidelně navštěvovali. Kino v Týnci nad Labem v současné době není žádné. Nějaký čas fungovalo ještě letní kino v areálu Mateřské školy, ale z ekonomických důvodů bylo zrušeno (Duchanová, 2015).

#### **4.2.2 Spolek „Smetana“**

Již v roce 1923 se konaly přípravy na založení nového spolku, který po získání dostatečného počtu členstva byl skutečně založen a nazván: Hudební a pěvecký spolek „Smetana“. První schůze se konala 6. července 1923, první přátelský večírek se konal v Sokolovně dne 26. srpna 1923. První spolková místnost byla ve sborovně sokolovny. Pan ředitel František Hampl daroval spolku 500 Kč, načež byl jmenován čestným členem. Pilně cvičil orchestr, mužský i ženský sbor, který řídil učitel hudby Karel Svoboda. Byly konány zájezdy do okolí. První valná hromada se konala 4. listopadu 1923, na ní byl zvolen předsedou ing. Vl. Harrer, sbormistrem Karel Svoboda. Stanovy byly schváleny. Bylo schváleno 1000 Kč na koupi bubnů a činelů. Obecní zastupitelstvo věnovalo spolku 400 Kč na podporu spolku. 12. ledna se konal první ples. Byly zahájeny debaty o oslavách Smetanových, které se konaly v Sokolovně 1. června 1924 na oslavu stého výročí narození Bedřicha Smetany pod patronací městské rady, za spoluúčasti kolínských spolků „Dobroslav“ a „Dobromila“ a pana Roberta

Brunnera, virtuóza na harfu. Po stránce mravní a kulturní byl úspěch mimořádný. Stav členstva byl v té době celkem 85 členů, činnost však začala klesat. V roce 1929 se uskutečnila na dlouhou dobu poslední schůze a poté se znovu sešel až v únoru 1931. 5. února 1931 se konala VI. valná hromada v domě na „Balkáně“ za účasti 17 členů. 14. května byl uspořádán s úspěchem „hudební večer“ v sokolovně. V tomto roce byly ještě vykonány čtyři výborové schůze a od té doby se spolek již nesešel nikdy (SOAK, inv. č. 226).

#### **4.2.3 Klub československých filatelistů**

Klub filatelistů existuje v Týnci nad Labem asi od roku 1936. Nejprve byla činnost klubu skromná. Po okupaci měl klub asi 17 členů. Postupně se členská základna rozrůstala, v roce 1973 měl klub již 27 členů. Činnost klubu se postupně zkvalitňovala. V roce 1976 byl při něm ustaven Klub mladých filatelistů, který vedl K. Pivetz. Počet mladých filatelistů se pohyboval od 10 do 15. V roce 1978 byl uspořádán nábor na zdejší škole a bylo získáno 22 dětí. Vedoucím tohoto klubu se stal J. Kubeš. Děti si mimo jiné v tomto klubu rozšiřovaly znalosti umělecko-výtvarné, grafické, reprodukční, zeměpisné i dějepisné. Filatelistický klub je v současné době stále členem Svazu českých filatelistů. Činnost klubu je záležitostí spíše jednotlivců a činnost klubu je minimální (SOAK, inv.č. 227; Vlastník, 1982)

### **4.3 Další spolky a organizace v Týnci nad Labem**

V Týnci nad Labem působila řada spolků a sdružení, můžeme jmenovat například myslivecký spolek, rybářské sdružení, Hasičská jednota Týnec nad Labem a Lžovice, Svaz zahrádkářů. Tyto spolky působí v Týnci dodnes, pro děti pak členové organizovali různé kroužky, nejvíce jich působilo při škole pod hlavičkou Pionýrské organizace. Ze spolků, které časem zanikly nebo přešly pod jiné organizace, můžeme jmenovat například Okrašlovací spolek, Svaz protifašistických bojovníků, Československý červený kříž.

#### **4.3.1 Svaz socialistické mládeže – základní organizace**

Základní organizace Socialistického svazu mládeže byla v Týnci nad Labem založena 14. 4. 1972 a prvním předsedou byla zvolena Vytlačilová Alena. Počet zakládajících členů byl 19. Vlastní klubovnu svaz neměl, používal ke schůzkám Sokolovnu. Z činnosti lze uvést například odpracované brigádnické hodiny v rámci akce Z, 2 literární večery, taneční zábava, zájezd do Dvora Králové a do Adršpašských skal. Větší část členů pracovala v Pionýrské organizaci jako vedoucí oddílů mládeže. V roce 1981 založili členové hudební skupinu Tlustá

Berta. Politické poměry je donutily ke změně názvu na Kyslík. Ale ani to nestačilo, tak se kapela rozešla (SOAK, inv. č. 227; Týnec nad Labem 2004).

#### **4.3.2 African Club Socialistického svazu mládeže**

African Club Socialistického svazu mládeže vznikl na podzim roku 1970 jako jediný v Československé socialistické republice, který se zabývá studiem a popularizací Afriky. Klub byl registrován u Okresního výboru Socialistického svazu mládeže v Kolíně. Členové klubu si dopisují s deseti zeměmi Afriky, spolupracují s federálním ministerstvem zahraničních věcí a jeho ambasádami. Předsedou rady klubu je Karel Šmíd. Klubovna African Clubu. je v domě č.p.2 na náměstí. Rada vydala klubové členské odznaky. V roce 1972 uspořádal African Club tři výstavy – v Týnci nad Labem, Kolíně a Kutné Hoře. Dále pořádal různé přednášky, zájezd do Zoo Dvůr Králové, muzea Emila Holuba v Holicích. Uspořádal také pět odborných exkurzí do Krajské stanice mladých přírodovědců. Vydal několik propagačních brožur a letáků. Shromáždil do svých řad 17 stálých členů a 40 korespondentů, spolu s velkou řadou přátel klubu. O African Clubu bylo v roce 1972 napsáno několik článků v novinách a časopisech, Československý rozhlas dvakrát vysílal o African Clubu relaci v rozhlase. Koncem roku 1973 čítá organizace již 150 členů. V roce 1973 uskutečnil African Club řadu besed a přednášek. Rozšířil spolupráci s řadou institucí a organizací, například s Orientálním ústavem Československé akademie věd v Praze, Mládežnickým klubem v Aši, ale i se zahraničními partnery. Nejvýznamější akcí v roce 1973 bylo přijetí delegace z African Clubu u ministra kultury Československé republiky Dr. Švagerky v Praze. Delegace tam projednala otázky týkající se podpory od tohoto orgánu, při dalších akcích klubu v zahraničí. Další významnou akcí byla první expedice Tunis 73, kterou African Club vyslal do severní Afriky na dva měsíce. Klub pravidelně vydával zpravodaj Tam-tam, dále vydal řadu materiálů, dále také tři naučné publikace od předsedy Karla Šmída. Po počátečním rychlém rozběhu se činnost klubu náhle v roce 1974 zastavila, veškerá činnost spolku usnula a není o činnost zájem. Dopisem ze dne 12. 6. 1975 bylo oznámeno, že od 1. 1. 1976 přestává African Club pracovat a v Týnci nad Labem již oficiálně není. Hlavním důvodem byl uveden nezájem. I když činnost klubu skončila, bratři Šmídovi se svou činností neskonzili. Nadále spolupracovali např. s ing. Vágnerem, ředitelem Zoo ve Dvoře Králové, s Náprstkovým muzeem v Praze a dopisovali si asi s 20 africkými státy (SOAK, inv. č. 227)

### **4.3.3 Rybářský svaz**

V dřívějších dobách v okolí Týnce bývaly rybníky pardubického panství Pernštejnů a úseky Labe s jeho rameny najímali od panství soukromí rybáři do dědičného nájmu. První rybářské sdružení vzniklo v Týnci nad Labem v roce 1948. Skupina nadšenců zde založila Lidový rybářský spolek. K prvním nadšencům se přidávali další rybáři a brzy jich bylo celkem 44. Tito členové si zvolili první výbor, předsedou se stal Bohumil Kolínský. Rybáři převzali pod svoji správu zdejší úsek Labe. Do roku 1956 byli rybáři organizováni v Jednotném svazu českých zemědělců. Po jeho zrušení byla založena organizace nová a to Československý svaz rybářů. V Mezihoří v místě, kde bývaly rybníky Perštejnů, týnečtí rybáři vybudovali v akci Z tři rybníky, z nichž jeden je upraven jako koupaliště. Rybáři se starají o jejich údržbu, odbahňování, odstraňování rákosu, vápnění, krmení ryb, výlovy, V Mezihoří si rybáři vybudovali svou klubovnu. Rybářská organizace pořádá pravidelně i kulturní akce – vyhlášený byl rybářský ples, dále pak taneční zábavy „Tření“ spojené s prodejem smažených i jinak upravených ryb. Rybářský svaz měl také mládežnické kroužky. Rybářský kroužek byl v Týnci nad Labem a Chvaleticích, později v Žiželicích (SOAK, inv. č. 227; Vlastník 1982).

V současné době jsou rybáři členy Místní organizace Týnec nad Labem Českého rybářského svazu. Členská základna má 552 členů, z toho 38 dětí do 15 let, 16 mládež do 18 let, 498 dospělých. Rybářské právo vykonávají na hlavním toku Labe, přilehlých ramenech a tůních o výměře 64 hektarů. Vlastní produkci ryb uskutečňují na pěti kaskádovitých rybnících, o rozloze přibližně tři hektarů. Hlavní je odchov candáta, lína a kapra, pro zarybňování. Štiku nakupují pro vysazení na hlavní tok Labe. Již třetím rokem jsou zapojeni do projektu "Návrat úhořů" Ministerstva zemědělství ve spolupráci s Evropskou unií (webové stránky města Týnec nad Labem).

## **4.4 Dětské organizace**

Většina organizací, které v Týnci nad Labem působily, byly organizace určené primárně pro dospělé. Z organizací, které jsou určeny spíše pro děti, můžeme v Týnci nad Labem uvést Skautskou organizaci Junák a Pionýrskou organizaci.

### **4.4.1 Junák**

Skautská organizace Junák byla v Týnci založena v roce 1926. Poprvé byla zakázána činnost této organizace dne 12. dubna 1941. K činnosti se organizace vrátila po osvobození v roce 1945. Největší vrchol své činnosti prožili členové Junáka v letech 1945 – 1947. V roce 1948

byla organizace Junák opět zrušena. Ke své činnosti se členové vrátili až v roce 1968. „Dne 1. dubna 1968 v 19.30 hod. z podnětu bývalého vedoucího střediska Junáka v Týnci nad Labem, Vladimíra Malého, se sešli v Místní lidové knihovně (právě jako v Kolíně v týž den se sešli kolínští junáci v okresní knihovně) členové bývalé střediskové rady, kteří šťastně přežili „polární noc“, dvaceti let, ve kterých byla činnost Junáka násilně zastavena, aby se poradili o tom, zda a jak má býti v přerušené práci pokračováno. Přítomni byli: Vladimír Malý, vedoucí střediska, Antonín Šebelka, zástupce vedoucího střediska a 12 bývalých členů a činovníků. Všichni přítomní prohlásili shodně, že je nutné činnost Junáka v místě obnoviti, i když dnes opět začínáme s holýma rukama jako v roce 1945, avšak podmínky jsou nepříznivější. Přítomní vzpomněli veselých i vážných příhod z dřívější činnosti, zejména konstatován přibývající věk. Tato první schůzka zakončena v 21 hodin.“ (SOAK, inv. č. 227, str. 223)

Organizace Junák měla v roce 1969 a 1970 celkem 4 oddíly, z toho jeden dívčí (37 děvčat), jeden vlčácký (18 chlapců do 12 let) a dva oddíly chlapecké – z toho jeden v Týnci nad Labem (31 chlapců) a jeden v Záboří nad Labem (21 chlapců). V obou letech byly uspořádány tábory všech oddílů v Posázaví. Vedoucím střediska byl Ladislav Malý. Středisko se snažilo vybudovat v chatě Sokola klubovny pro činnost mládeže. Dne 9. září 1970 však byla Junácká organizace zrušena v rámci sjednocování dětských mládežnických organizací. Tím byla činnost Junáka po několikáté skončena. Ke své činnosti se skauti na krátkou dobu vrátili po revoluci v roce 1989, tato činnost však trvala jen krátce. V současnosti v Týnci nad Labem skautská organizace není. Větší část činovníků organizace Junák začala po zákazu činnosti pracovat v turistickém oddíle a u této činnosti už zůstala (SOAK, inv. č. 227).

#### **4.4.2 Pionýrská skupina**

Pionýrská skupina byla při týnecké škole založena v roce 1951. V roce 1953 měla už Pionýrská organizace celkem 132 členů. V roce 1954 se na poradě učitelů probíralo, že se stále nedaří spolupráce s pionýrskou organizací. „Vedoucí oddílů pravidelně nedochází na schůzky, skupinová rada se neschází pravidelně a třídní učitelé věnují pouze malý zájem o práci pionýrů ve své třídě.“ Byly podány návrhy na nápravu (Duchanová, 2015, str. 22).

Pionýrská organizace při škole měla ve školním roce 1957/58 celkem 23 oddílů. Organizováno bylo celkem 88,4 % žactva. V oddílech se scházeli pionýři ke schůzkám pravidelně i příležitostně. Žactvem zdejší školy bylo v tomto školním roce odpracováno celkem 8684 brigádnických hodin (pomoc při sklizni brambor, výsadbě ovocných stromků, výstavbě školní jídelny, při úklidu města a jiné) (SOAK, inv. č. 226).

Od 1. září 1962 byla ustanovena na škole v Týnci nad Labem poprvé placená skupinová vedoucí pionýrské organizace, a to Libuše Krombholzová, narozená 12. 4. 1944 v Týnci nad Labem. Byla svobodná, absolvovala Střední všeobecně-vzdělávací školu v Kolíně, bydliště měla taktéž v Týnci nad Labem (SOAK, inv. č. 226).

Dne 24. dubna 1967 se uskutečnil „Den pionýrů“ v Týnci nad Labem. Zdejší organizace slavila 18 let od svého trvání. Dopoledne zde složilo 38 jisker pionýrský slib v obřadní síni Městského národního výboru a tohoto slavnostního aktu se zúčastnili: Předseda Městského národního výboru B. Kolínský, Antonín Šebelka, Josef Drbohlav a skupinová rada pionýrské organizace, třídní učitelé a mnozí rodiče dětí. Odpoledne se konala pro děti branná hra „Za pokladem“ a 80 dětí prožilo pěkné odpoledne (SOAK, inv. č. 227).

V roce 1976 má pionýrská organizace při škole v Týnci nad Labem 194 členů, celkem v 11 oddílech. Pracují zde také dva zájmové kroužky – recitační a pěvecký. Ve dnech 28. – 30. 5. 1976 byl uspořádán celookresní sraz Pionýrské organizace v Týnci nad Labem. V roce 1978 má pionýrská skupina má celkem 196 členů, pracuje zde 12 oddílů. Skupinová vedoucí je p. Šancová. Pionýři se zúčastnili řady různých soutěží a podniků, kulturních akcí a besed. Týnecká devatenáctá pionýrská skupina byla na konferenci pionýrských pracovníků hodnocena jako jedna ze tří nejlepších na okrese Kolín. Pracují zde vedle oddílové činnosti ještě recitační kroužek, kroužek šikovných rukou, ochránců přírody a 2 branné kroužky (SOAK, inv. č. 227).

Novým skupinovým vedoucím se v roce 1982 stal pan Jaroslav Malý. Pionýrská skupina měla 358 pionýrů a jisker. Pracovalo zde 6 kroužků, ke konci roku vzrostl počet kroužků na 10. Byly to kroužky lehká atletika, stolní tenis, branný kroužek, turistika, filatelistický, pěvecko-recitační, dovedných rukou, klub mezinárodního přátelství, myslivecký a radiotechnický. V roce 1986-1987 pracovala skupina pod heslem „Dobrou pionýrskou prací pro mír“. Ve skupině pracovalo 290 pionýrů a 67 jisker. Kolektiv pionýrských pracovníků má 46 členů. Pionýrská rada je jedenáctičlenná. Všechny oddíly mají své vedoucí, některé dokonce i zástupce a instruktory. Své zájmy děti rozvíjejí v šestnácti zájmových kroužcích. Tradičně dobré výsledky vykazují kroužky turistický, branný, recitační, filatelistický a atletický. Nově byly založeny kroužky fotografický a přírodovědný. V letošním roce byly ve staré škole pro tuto práci zpřístupněny dvě místnosti jako klubovny. Dokončují se místnosti pro radiotechniku a fotokomoru. Velikou zásluhu o toto vhodné prostření má ředitel školy p. Černý. V letních měsících se uskutečnily tři tábory. Turisté byli v Petrovicích, p. Fišerová s dětmi putovala po Opavsku a p. Tvrdíková s dětmi stanovala na letním táboře v Hryzelích.



Oddíl branných sportů se zúčastnil např. Partyzánského samopalů, Sokolovského závodu branné zdatnosti a Zborovského závodu branné zdatnosti. Družstvo žáků Kolín, které tvořila většina z Týnce nad Labem, získalo v celkovém bodování první místo v kraji (SOAK, inv. č. 227).

Od září 1988 nastoupila nová skupinová vedoucí p. E. Pacáková. Mezi kroužky přibyl kroužek modelářský, radistický a divadelní Starší pionýři shlédli výstavu 70 výročí vzniku naší republiky v Praze, Divadelní kroužek navštívil Starý Kolín a shlédl tam divadelní hru „Český Honza“. Recitační a hudební kroužek připravil pásmo pro Teslu, Svaz invalidů a Dohlížecí výbor Jednoty. Filatelisté uspořádali několik výstavek. Za odměnu se někteří zúčastnili v prosinci zájezdu do Prahy na „Purkrabské slavnosti“. O vánočních svátcích se konal přebor ve skoku vysokém (SOAK, inv. č. 227).

Pionýrská skupina fungovala na škole až do roku 1989. Po revoluci tato organizace ukončila svou činnost. V současné době v Týnci nad Labem pracuje oddíl Kamarád, člen Pionýrské tábornické skupiny Táborník. Dlouholetou vedoucí je paní Fišerová (Duchanová, 2015).

## Závěr

Cílem diplomové práce bylo popsat a doplnit historii školy v Týnci nad Labem. Tohoto cíle jsem dosáhla. V práci jsem podle plánu popsala některé významné události v dějinách země a to, jak je v Týnci nad Labem prožívali. Z historie školy jsem se nejvíce zaměřila na období po druhé světové válce. V práci jsem dále vybrala a popsala historii malých škol v okolí Týnce nad Labem. Diplomovou práci jsem doplnila o stručné životopisy vybraných učitelů a žáků zdejší školy. Zaměřila jsem se také na volný čas dětí a dospělých v historii a dnes.

Při hledání podkladů k diplomové práci jsem nejvíce využívala materiály Státního okresního archivu v Kolíně. Zdejší pracovníci mi velmi ochotně pomáhali v hledání dostupných materiálů. V archivu jsou uloženy kroniky školy, které však končí obdobím před druhou světovou válkou a další školní kroniky zde nejsou uloženy. Vše jsem konzultovala také s ředitelem základní školy v Týnci nad Labem Mgr. Hynkem Radoušem, který mi potvrdil, že ani ve škole žádné další kroniky nejsou. Jediná školní kronika, která se ve škole nachází, je od roku 1976 do roku 1980. Žádné další kroniky školy se mi nepodařilo dohledat. Jako velmi cenný zdroj se ukázaly kroniky z fondu města Týnce nad Labem. Ve Státním okresním archivu se nachází kroniky města Týnce nad Labem, které jsou velmi pěkně napsané, doplněné o velké množství krásných obrázků. Zde je vidět pečlivá práce a zapálení kronikářů. Kroniky v archivu popisují život v Týnci nad Labem do roku 1988. Další kronika by měla být uložena v městském muzeu v Týnci nad Labem a poslední kroniku má u sebe současný kronikář. Tyto kroniky jsem však neměla při zpracování diplomové práce k dispozici. Z kronik jsem čerpala zejména informace o škole, dále pak informace o různých volnočasových organizacích, které v Týnci nad Labem působily. Ale i zde jsem narazila na chybějící časový úsek, který není popsán. Jedná se o období v průběhu druhé světové války a po válce do roku 1956. Toto období není v kronikách popsáno, kronika pokračuje až dnem po roce 1956. V archivu jsem také využila možnost nahlédnout do osobních spisů učitelů, kteří působili na zdejší škole. Tyto informace jsem využila zejména na doplnění informací o učitelích školy.

Dalším zdrojem, který jsem při práci využívala, je regionální literatura. Nejvíce místní literatury je od autorů Josefa Vlastníka a Ing. Horymíra Žmolila, dále pak zde jsou almanachy školy, které vyšly při různých výročích školy. Nejnovější dění ve škole lze dohledat ve výročních zprávách školy, které jsou elektronicky zpracovány od roku 2001.

Jako poslední zdroj jsem využila možnosti rozhovorů s pamětníky. Zde jsem měla možnost hovořit například s paní Alicí Knížkovou, která na škole dlouho učila a také byla členkou rady

místních organizací. Dále jsem hovořila s dlouholetým ředitelem školy v Týnci nad Labem, Mgr Františkem Černým, učitelem dějepisu a českého jazyka a spoluautorem almanachů o historii školy, Mgr. Miloslavem Čepkem. Nejvíce informací jsem získala od Ing. Horymíra Žmolila, týneckého patrona a pamětníka.

Při studování různých kronik a literatury jsem se dozvěděla spoustu zajímavých informací o městě, ve kterém již 23 let bydlím. K těmto informacím bych se jinak asi nedostala, což by byla velká škoda. Něco znám a pamatuji si z vyprávění mojí babičky, dědečka a tatínka, kteří se v Týnci nad Labem narodili a zdejší školu navštěvovali. Babička často vzpomínala zejména na akce, které se zde konaly. Velmi oblíbené mezi mládeží v té době byly zejména sokolské Šibřinky a různá divadelní představení, která se zde konala. Můj dědeček byl brankářem a dlouholetým činovníkem v místním fotbalovém klubu, dále pak byl dlouholetým členem klubu filatelistů. Trochu mě mrzí, že si s nikým z nich nemůžu už o týnecké historii promluvit.

Diplomová práce by mohla v budoucnu sloužit pro žáky Základní školy v Týnci nad Labem k získávání informací o škole, kterou navštěvují.

## **Použité zkratky**

SOAK – státní okresní archiv

Inv. č. – inventární číslo

Str. – strana

Ing. - inženýr

MNV – městský národní výbor

SRPŠ – sdružení rodičů a přátel školy

ÚV KSČ- Ústřední výbor komunistické strany Československa

JZD – jednotné zemědělské družstvo

SSM – socialistický svaz mládeže

ZŠ – základní škola

ZDŠ - základní devítiletá škola

MŠ – mateřská škola

PO – Pionýrská organizace

Kč – korun českých

Kčs – korun československých

DTJ – dělnická tělovýchovná jednota

SK – sportovní klub

ZRTV – zdravotní a rekreační tělesná výchova

ČSTV – Československá tělovýchova

TJ – tělovýchovná jednota

## Použité zdroje

### a) Literatura

*Dějiny zemí Koruny české*. 1993. 2. opr. a dopl. vyd. Praha: Paseka. ISBN 80-85192-61-6.

HENDL, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 407 s. ISBN 80-736-7040-2.

KASPER, Tomáš a Dana KASPEROVÁ. 2008. *Dějiny pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 224 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4724-294.

PÁVKOVÁ, Jiřina. 2008. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-423-6.

TŮMA Josef. 1915. *Paměti osad na Kolínsku*. Kolín: Nákladem učitelstva školního okresu Kolínského, tiskem firmy J. L. Bayer a. s. v Kolíně.

VLASTNÍK, Josef. 1977. *Týnecké přilabí*. Týnec nad Labem: Obchodní tiskárny Kolín.

VLASTNÍK, Josef. 1982. *Týnecká tvrz hrad*. Týnec nad Labem: Podnik racionalizace a výpočetní techniky MZVŽ ČSR, odborový podnik Praha, odštěpný závod Nové město nad Cidlinou.

ŽMOLIL, Horymír a ČEPEK Miloslav. 2005. *100 let školy v Týnci nad Labem*. Vyd. 1. Týnec nad Labem.

ŽMOLIL, Horymír. 1980. *870 let města Týnce nad Labem*. Kolín: Obchodní tiskárny Kolín.

ŽMOLIL, Horymír. 2010. *Týnec nad Labem*. Vyd. 1. Hostivice: Baron, 177 s. ISBN 978-80-86914-99-2.

### b) Archivní materiály

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), fond Měšťanská škola dívčí Týnec nad Labem, *Kronika měšťanské školy dívčí Týnec nad Labem (1920 – 1953)*, inv. č. 1

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), fond Obecná škola a měšťanská škola chlapecká Týnec nad Labem, *Kronika obecné školy smíšené a měšťanské školy chlapecké Týnec nad Labem (1878 - 1923)* inv. č. 2

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), osobní spis Vojtěch Buzek, inv. č. 9

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), osobní spis Otto Willinger, inv. č. 10

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), fond *Archiv města Týnec nad Labem*, Kronika města Týnec nad Labem 1921 – 1932. Inv. č. 62

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), fond *Archiv města Týnec nad Labem*, Kronika města Týnec nad Labem 1933 - 1966. Inv. číslo 226.

Státní okresní archiv Kolín (SOAK), fond *Archiv města Týnec nad Labem*, Kronika města Týnec nad Labem 1966 – 1980. Inv. číslo 227.

**c) Ostatní zdroje**

DUCHANOVÁ, Jindra. 2015. Bakalářská práce: *Vývoj základní školy v Týnci nad Labem od jejího založení do současnosti*. Praha.

*Město Týnec nad Labem* [online]. Týnec nad Labem: Pro - Communication, ©2018 [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.tynecnadlabem.cz>

*Týnec nad Labem 1110 - 2004*. 2004. 1. vyd. Týnec nad Labem: Vydalo město Týnec nad Labem, tisk Tiskárna Nové Město s. r. o.

*Základní škola v Týnci nad Labem* [online]. Týnec nad Labem: ALS Euro s.r.o. [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.zstynecnl.cz>.

*Základní škola Záboří nad Labem* [online]. Záboří nad Labem: Galileo Corporation, 2018 [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <https://www.zsaborinl.cz>

*ZŠ a MŠ Krakovany* [online]. Krakovany: WEBDESIGN Irena Švarcová, 2018 [cit. 2018-06-11]. Dostupné z: <http://www.zskrakovany.cz>

*110 let základní školy*. 2015. Týnec nad Labem: Tiskárna L. Sobotka.